

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 219.

1939. szeptember 27., szerda.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă nt. editura ziarului Arad Közlöny. Inreg. in Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938 Trib. Arad

AZ OROSZOK LEMBERGBEN

Azok a hivatalos jelentések, amelyek az utóbbi napokban a lengyel hadszíntérről érkeznek, arra mutatnak, hogy az oroszoknak sokkal nagyobb szerepük lesz a keleti helyzet kialakulásában, amint azt eleinte gondolni lehetett volna. Ugy kell lennie, hogy amikor a moszkvai német—szovjet egyezményt aláírták, akkor teljes megállapodás jött létre a két nagyhatalom között, a tekintetben, hogy melyiknek mi az érdekzónája a lengyelországi területeken. A német hadvezetőség stratégiai okokból olyan területekre is bevonult, amelyeket az oroszok a maguk számára kötöttek ki. Kétségkívül ez volt az egyik oka annak is, hogy az orosz hadak sokkal hamarabb megindultak a lengyel területekre, mint ezt maguk a németek is várták.

A mai jelentések szerint az orosz csapatok Lemberg környékén vannak és ezt a vidéket a német csapatok kiűrtették és átadták a szovjetnek. Lemberg tulajdonképpen az ukrán terület szíve, legalább is az ukránok Lemberget a maguk ősi fészéküknek vallják. Ha az oroszok megkapják Lemberget, ez azt jelenti, hogy a német kormány a moszkvai megegyezésben lemondott szinte teljes egészében, ukrán terveiről és álmairól, annak ellenében, hogy magának a szovjet támogatását biztosítsa. Ez a támogatás nagyon értékes volt, mert hiszen enélkül a németek lengyelországi offenzívája elképzelhetetlen lett volna és arra nem gondolhattak volna, hogy a francia—angol támadással szembeszállhassanak.

A nagy kérdés most az, hogy mik a tervei a szovjetnek ezen a területen. Bár egyes hírek arról beszélnek, hogy a szovjet mindenütt berendezkedik, más hírek szerint azonban egyelőre szó sincs itt a kommunista eszmék olyan magvalósításáról, mint amilyen ma már Oroszországban van. Egyelőre mindenkit meghagytak vagyonában, ingatlanában, legalább is városi ingatlanokban, mindenki tovább folytathatja üzletét és vezetheti üzletét. Az oroszok egyes hírek szerint hadifoglyokat nem ejtettek, hanem a lengyel sereg tagjait egyszerűen elbocsájtják, mehet mindenki, ahova akar, vagy kereshet magának munkát az oroszok által elfoglalt területeken. Csernovici utasok elbeszélése szerint azok, akik az oroszok által elfoglalt területekről menekültek, most egymásután sietnek vissza elhagyott lakóhelyükre. Minthogy természetesen csakis módos emberek tudnak elmenekülni, agyálázzik ezek abban bizni, hogy az oroszok által elfoglalt ukrán részekben nem várható az a radikális bolsevizmus, mint a mi Oroszországban van.

Ez a felfogás még inkább aktuális teszi a kérdést, hogy mik az orosz kormány tervei és szándékai az új területen és egyáltalában az egész lengyel kérdésben. Erre nézve egészen érdekes jelenség az a hír, hogy a németek állítólag lemondtak volna arról, hogy Lengyelországban magyagyoian protektorátust létesítsenek, mint amilyen Csehszlovákiában van, ezzel szemben az oroszok szeretnék a megmaradó lengyel területen a maguk befolyását megtartani, ami más szóval azt jelenti, hogy ha marad is egy kis Lengyelország, abban az orosz hatalom keze lesz a döntő, éppen, mint Csehszlovákiában és Szlovákiában.

Mindezek a jelenségek azt mutatják, hogy itt a szovjet számára olyan európai befolyás kezd kialakulni és megnőni, amire még négy héttel ezelőtt a világ nem gondolt. Minthogy a német nemzetiszocializmus egyik jelzava volt, hogy az oroszokat feltétlenül ki kell szorítani Európából és kizárólag Ázsiára kell megszabni az orosz érdekszférát, nem lehet többé kétséges, hogy e tekintetben a német politika teljesen megváltozott és olyan nagy tért engedett és enged át a szovjetnek, amely csakis a keleti nagynémet életterjedésének feláldozásával történhetett meg.

Minden ok megvan arra, hogy a német—orsz

A nyugati hadszíntéren dől el a háboru sorsa

Nagy elővigyázat nyilvánul meg a hadviselő felek részéről és így készítik elő a francia—angol és a német hadsereg élet-halál harcát.

Eu ópában és Amerikában napirenden szerepel a semlegesség kérdése

London. (Rador.) Varsó szakadatlan bombázását kommentálva angol katonai körök feltesszük a kérdést, miért olyan nagyon sürgős Németország számára egy város elfoglalása, amelynek sorsa megpecsételtnek látszik. A Reuter-ügynökség azt a magyarázatot találta erre, hogy a heves német támadások oka, hogy a haderőket minél gyorsabban ki akarja vonni Lengyelországból és ezeket a csapatokat a nyugati hadszíntérré kívánja a német hadvezetőség dobni. Ugyanez a forrás közli, hogy a francia tüzéség hatalmas erejű bombázást zúdított a leuterburgi illetve a svájc határig terjedő tüzéségi állásokból a német vonalakra. A harcokban ezen a szakaszon a Siegfried- és a Magnot-vonalak között csak a Raina folyó húzódik el, amely maga is természetes akadályt képez. Azt hiszik, hogy a franciáknak ez a tüzéségi kezdeményezése a németeket arra akarja kényszeríteni, hogy a harctérnek ezen a szakaszon a németek megerősített csapataikat, amivel megkönnyítik a harctér északi

szakaszán megnyilvánuló francia nyomás eredményessé tételét.

Berlin. A német véderő főparancsnokság jelenteti: „A keleti hadszíntéren tervszerűen folytatódnak a demarkációs vonal felé irányuló csapatmozdítások. Tegnap csak a San alsó folyásánál került sor kisebb összeütközésre, amikor is a német csapatok szétszórták az ellenséget. Ezekben a harcokban egy lengyel páncélos hadosztály 2000 emberét foglyul ejtették. Miután hiáhválónak bizonyult minden járakozás, hogy Varsó védőinek parancsnokát meggyőzzük az ellenállás céltalanságáról, hét óráig smét megkezdjük a lengyel főváros ostromát. Heves támadással elfoglaltuk a Matgo-erődöt és Varsó hasonlevü külvárosát.

A nyugati hadszíntéren csak tüzéségi tevékenység volt és a felderítők folytatnak tevékenységet. Német részről 6 francia repülőgépet és kötött léggömböt lőttek le. Megállapítást nyert, hogy a francia repülőgépek átrepültek belga területen.

Amerika döntés előtt

Hull feltűnéstkelő nyilatkozata

Washington. (Rador.) A Német Távirati Iroda a következőket jelenti: HULL külügyi államtitkár kijelentette a hírlapíróknak, hogy az Egyesült Államok kormánya meg fogja vizsgálni azt a kérdést, hogy a Szovjetuniót háborus államnak tekintik-e vagy sem, mert ettől függ, hogy a Szovjetunióval szemben alkalmazni fogják-e a fegyverkivételi tilalmat.

Pittmann szenátor javaslatai

Washington. Az Egyesült-Államok szenátusának külügyi bizottsága tegnap elfogadta Pittmann szenátor javaslatát a semlegességi törvény megváltoztatásáról. A szenátus elé már Pittmann szenátor elfogadott javaslata kerül, amely véglegesen kimondja az amerikai semlegességi törvény megváltoztatását.

Pittmann a szenátus külügyi bizottságának

kérdést a világ fokozott figyelemmel kísérvé. Az angol lapok napok óta boncolgatják ezt a problémát és azt írják, hogy az orosz—szovjet, amely egyre növekvő erőt mutat Európában, még igen nagy meglepetésekkel fog szolgálni ebben a világkonfliktusban. A szovjet teljesen új országokra aspirál és azokat meg is kapta, így Németország és Magyarország egyaránt határos országok lesznek. A szovjet kétségkívül azért követ most a megszállott területeken békés és konciáns politikát, hogy meggyőzze a népeket arról, hogy a szovjet-politika egyáltalában nem olyan sötét burzsoa-szempontról sem, mintahogy éppen a német agitáció ezt feltüntette. Valószínűleg első sorban a német közvéleményt akarja ezzel meggyőzni, amely előtt ha éven át a szovjetet a leggyűlöltebb szintben tüntették fel. Egyik külföldi rá-

elnöke bejelentette, hogy a kormány által beterjesztendő semlegességi törvényre vonatkozó módosítás a következőket tartalmazza:

A) Az amerikai hajóknak nem szabad a hadviselő államok számára sem utasokat, sem pedig árukat szállítani. A rendelet ellen vétők legmagasabb büntetése öt évi elzárás és ötvenezer dollár.

B) A hadviselő államoknak, akik az Egyesült Államokban árukat vásárolnak, kötelesek az azt birtokukba venni, mielőtt szállításkorra sor kerülne.

C) Az Egyesült Államok elnöke megállapítja a harci zónákat és megtiltja az amerikai állampolgároknak vagy hajóknak ezen zónák látogatását.

D) A Vörös Kereszt egyesület személyzete és hajói nem tartoznak a rendelkezések alá.

dióban azt is hallottuk, hogy a szovjet hivatkozik arra, hogy Románia és a szovjet közötti soha semmiféle sűrűdés nem volt.

A szovjetek lengbergi bevonulása a világ történelem egyik legfontosabb fejezetét és fordulópontját jelenti. A bolsevista kormány sokkal közelebb jutott Közép-Európa-hoz, mintsem azt bárki elképzelhette volna. Beck lengyel külügyminiszter irtózott attól a gondolatától, hogy szovjet csapatok léphessenek át a lengyel határon. A német kormány sietett felajánlani a szovjetnek azt, amit Beck és mögötte kétségkívül Anglia elutasítottak. Minthogy az angol kormány, az angol sajtó és az angol rádiók abszolút óvatosak az orosz előretörés megítélésében, be kell várni, hogy melyik fél fogja majd elmondani, hogy az oroszokkal szemben követett diplomáciai tenkedésében igaza volt.

E) A hadviselő államok kormányai nem adhatják el az Egyesült Államoknak országaik értékeit.

F) Tilos az Egyesült Államok területén alapokat gyűjteni a hadviselő államok számára.

G) Az Egyesült Államok elnökének jogában áll különleges korlátozó intézkedéseket fogadtatni az amerikai kikötőknek a hadviselő államok tengeralfutójáról vagy kereskedelmi hajói látogatásait illetően.

ROOSEVELT elnök azon kívánsága, hogy a hadianyag kiszállítását tilalmat függeszék fel, benne van a javaslatban, amely bizonyos mé-

tékben korlátozza a köztársasági elnök diszkrecionális jogát.

Csütörtökre napolta el döntését az U. S. A. külügyi bizottsága

Berlin. A Német Távirati Irodának jelentik Washingtonból: Az Egyesült Államok külügyi bizottsága hétfőn átvette a semlegességi törvény megváltoztatására irányuló albizottsági javaslatot. A bizottság ezután Borah szenátor javaslatára a vitát csütörtökre napolta el, hogy az ellenzéknek a szavazás előtt alkalma lehessen a törvényjavaslat tanulmányozására.

küldését határozta el. MANIN Rios, Uruguay köztársaság kiküldöttje szólalt fel és hangsúlyozta, hogy Amerika nem maradhat közömbös bizonyos eseményekkel, amelyek a jelenlegi háborúk során játszódtak le és amelynek áldozatai gyermekek, asszonyok és öregek. Hangsúlyozta, hogy végezni kell a fel-fogással, mintha a nemzetközi egyezmények csak papír-rongyok lennének, majd közölte, hogy határozati javaslatot nyújtott be mindennemű idegen befolyás eltávolítására az amerikai országokból.

Mit akar az U. S. A.?

Panama. A panamerikai értekezleten Welles, az Egyesült-Államok delegációjának vezetője ismertette az USA javaslatát az európai háborúval kapcsolatban. A javaslatok a következők:

1. Az egész amerikai földrész területiális vízei mentesek legyenek a hadműveletektől.

2. Az északamerikai kereskedelmi tengerészetet messzemenően vessék latba Észak- és Középamerika forgalmának fenntartására és megerősítésére.

3. Nyújtsanak pénzügyi segítséget a dél- és középamerikai államoknak a fogvasztási válság áthidalására.

Welles a továbbiakban kijelentette, hogy Amerika politikai függetlenségét csak úgy tarthatja meg, ha valamennyi országgal azonos feltételekkel folytat kereskedelmet. Nem szabad kizáró jellegű egyezményeket kötni.

Elérkezett az idő, amikor a 23. amerikai köztársaságnak ki kell jelentenie, hogy az Újvilág partjának közvetlen közelében folytatandó hadműveletekkel nem engedhetik veszélyeztetni polgáraik biztonságát és a törvényes kereskedelemhez való jogukat.

A panamerikai kongresszus vezérszónokainak állásfoglalása

Panama. (Rador.) Miután a panamerikai kongresszus ülésén elnököt választottak, a megválasztott Garay, Panama köztársaság külügyminisztere, megköszönte a kiküldötteknek a megtisztelést, majd ismertette a jelenlegi világpolitikai helyzetet és a jelenlegi eseményeket. Garay többek között a következőket mondotta: A népszövetségi alapokmány, a locarnoi egyezmény és a Briand-Kellog egyezmény valamint a nemzetközi jog egyéb eszközei, amelyeket a szellem diadalaként tekinthetünk az anyagiasság felett csak azt bizonyították be, hogy a háborúra való előkészület az egyetlen eszköz a béke megmentésére. A mai

nehéz helyzet a szabad és békés Amerika fiainak azt a kötelességet rója fel, hogy megvitasuk azokat a kötelezettségeket, amelyeket a sors földrészünk számára tartogat, hogy eltávolíthassuk a veszedelmet ami az emberiséget és a keresztény civilizációt fenyegeti. Tanácskozásunk sikeres lesz, ha erőfeszítéseink a békéhez, az igazsághoz és szabadsághoz való visszatérést eredményezi. Földrészünk mindenkor a következő választ adta az előjogra és szuronyokra, valamint ágyukra támaszkodó béke eszméjére: Az a jog, hogy ellenállást lehessen kifejezni az ehhez hasonló politikával szemben, szent.

Az Újvilág nem akar a gyengék sorsára jutni

Ezután Sunner Welles, az Egyesült-Államok kiküldöttje szólalt fel és kinyilatkoztatta az Egyesült-Államok hajlandóságát, hogy pénzügyi, gazdasági és katonai hozzájárulással áll rendelkezésre azoknak a kérdéseknek megoldásánál, amelyeket a földrész számára az európai háború kitöréséből következnek. Megemlítette Sunner Welles, hogy a buenos-airesi értekezlet elhatározta: keresni fogják a közös megállapodást az amerikai hatalmak megvédésére béke idején és Amerika népének békéjét olyan háború esetén, amely a földrészen kívül tör ki. A szónok részletesen ismertette azokat a gazdasági és pénzügyi eszközöket, amelyeket az összes amerikai államok rendelkezésére bocsátott az Egyesült-Államok, majd miután elismerte, hogy az Egyesült-Államok elszigetelődése csak viszonylagos lehet a jelen körülmények között, Welles a következőket mondotta:

— Figyelembe kell vennünk, hogy más földrészek nemzetei közül legtöbbször megváltották kereskedelmi és termelési rendszerüket, amelyekből politikai törekvések és elméleti felfogások eszközeit alakították. Fegyvertükhöz és közös határozattal Amerika elkerülheti, hogy célkitűzéseit nevonugy más elgondolások uralják, mint a többi földrészekén, vagy katonai szükségleteknek rendeltessenek alá. Mivel azonban jelenleg az a lényeges, hogy hatalmasok legyünk mert sürin állapíthatunk meg mi a sorsa a gyengéknek, nagy erőfeszítést kell kifejeznünk, hogy védelmi munkatervünk visszaadja a bizalmat és az egyéni kezdeményezés lendületét, valamint a hitet a szabad ember erejében, aminek elvi kivilatkoztatása sérthetetlen joga az amerikai köztársaságoknak, hogy a lehetőségekhez mérten a veszélyek és a háborús visszahatásuktól megvédi ezeket az eszméket, amikor a háború néhány ezer kilométernyire tombol a világrész partjaitól és amelyben Amerika nem vesz részt.

Miután Welles ismételtén az amerikai államok azon jogának vitathatatlan voltát, hogy a háború ellen védekezzenek, megemlítette a párisi egyezmény megsértését és kijelentette, hogy „nem lehet szó erkölcsi igazságról egyetlen nemzetnek sem, amely földjébe a háborút, amikor az ellentétek elsimsítására egyetlen békés ut is fennmaradt még. A szolidaritásra és egyesülésre hívta föl Amerika népeit az USA megbízottja és hangsúlyozta, hogy ezeknek az országoknak közös elve a szabadság és közös eszméje a kereszténység, amely döntő szerepet játszott ezen országok megalapításánál. Ismételtén rámutatott Welles arra az elhatározott szándékra, hogy az USA megvédi a világrészt

bármilyen fenyegetéstől, vagy erőszaktól, legyen az közvetlen, vagy közvetet.

„Amerika nem maradhat közömbös” ...

Welles beszéde után a panamerikai konferencia mandátum-bizottság és a munkálatok összeegyeztetésével foglalkozó bizottság ki-

A lengyelországi frontok eseményei

A szovjetcapatok előnyomulása

Moszkva. A szovjethadsereg vezérkara jelentí:

— A szovjet csapatok hétfőn folytatták előnyomulásukat a demarkációs vonalra és megszállták Szuvalki városát, Fehéroroszországban és Nyugatukrajnában folytatódna a tisztogatási munkálatok.

Az orosz csapatok Breszlitovszkól 30 kilométernyire jutottak el északnyugati irányban és elfoglalták Opalin és Dubienka városokat, Drohobiczétől északnyugatra is folytatták előnyomulásukat, Strytól délnyugatra elfoglalták Kovelova és Rynit helységeket.

Varsó egyik erődje német kézre jutott

Berlin. A NTI jelentí, a tegnapi harcok során Varsó egyik erődje német kézre jutott. Megállapították, hogy a rendes katonaság mellett polgári lakosság is résztvett a harcokban.

A német hivatalos jelentés tegnap közölte, hogy a „keleti háború” befejezetnek tekinthető. A német csapatok mindenütt elfoglalták állásukat a demarkációs vonal mentén és a tisztogatás az egész területen folyik. Varsó megadásával minden órában számolni lehet, Praga és Modlin külvárosokból a menekülés megindult.

A német hadiszákmány

Róma. A Stefani ügynökség lengyelországi tudósítójának jelentése szerint a német fogságba kerülő lengyelek száma rövidesen eléri a 600 ezret. A hadiszákmány akkora, hogy számbavételére legalább 15 nap szükséges.

Földet oszt az elfoglalt területeken a szovjetkormány

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség kiküldött tudósítójának jelentése szerint Fehéroroszországban és általában a lengyelektől elfoglalt ukrán területeken a szovjet haderő főparancsnoksága elrendelte, hogy valamennyi megszállott városban a hadsereg és a polgári lakosságok képviselőivel ideiglenes hatóságokat szervezzenek.

amelyeknek az az első kötelességük, hogy a forgalmat és a városi élet menetét biztosítsa, hogy visszaállítsa a piacokat, hogy a kereskedőket bírja rá az üzletük sürgős megnyitására és a színházak és mozik

A Havas távirati iroda tudósítója jelentí a lengyel-magyar határ mentén fekvő Uzsokból, hogy a Kárpátokban leesett az első hó és így a szovjetcapatok előnyomulása meglassult. A német csapatok már kiirtották az átadásra való területeket, Uzsokba érkezett legújabb hírek szerint a szovjethadsereg bevonult a lengyel-magyar határtól huszonöt kilométernyire fekvő Turkára. A szovjetcapatok érkezését keddi reggelre várják Uzsoknál. A szovjethaderő így birtokába veszi a wólj lengyel-magyar határt egész terjedelmében, sőt még a szlovák határon is huszonöt kilométeres zónát is birtokba vesz. (Rador.)

A német Távirati Iroda még a következőket jelentí a vezéri főhadiszállásról:

Hitler vezér repülőgépes megfigyelte a Bzurától keletre fekvő hadszínteret, amelyen a legutóbbi napok győzelmes harcai zajlottak le, majd végig repült a Visztula folyása ellenében és azt tapasztalhatta, hogy a Visztula egészen tömörödött lett és szinte lehetetlen volt a hajózás.

Hitler vezér sokáig időzött a csapatok körében, miután gépevel leszállt az egyik hadirepülőtéren. A csapatok mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták a vezért.

Már csak a varsói övezetben vannak harcok, a többi területen visszajert a békés élet és a földművesek rendben végzik munkájukat.

Északi és déli irányban lengyel hadifoglyok menetelnek végelátrhatatlan sorokban.

tulajdonosait szállítsa fel üzemeik megnyitására.

A szovjetparancsnokság felhívta a polgárságot, hogy tartsa tisztelgően az új rendet és semmi esetre se támogassa a régi rend híveinek bombasztó kísérleteit. Mivel a falvakon még nem léptették életbe a kollektív gazdálkodást, felhívták a parasztságot, hogy ossza fel igazságos módon a birtokokat, a lómódu parasztság földjeit, valamint azok állatállományát és felszerelési tárgyait.

A parasztságot felkeltették az erdőszékek szabad használatára.

Nem mondott le Moscicky lengyel köztársasági elnök

London. Angol forrásból jelentik: A lengyel távirati iroda tegnap hivatalosan megcáfolta azt a hírt, amely szerint Moscicky köztársasági elnök Paderevszky volt elnök javára lemondott volna. Hozzáteszi a lengyel távirati iroda közleménye, hogy Moscicky elnöknek nincsen szándékában lemondani.

A lengyel távirati iroda másik jelentése arról számol be, hogy az egyik skandináviai repülőterén hétfőn kilenc lengyel pilóta szállt le három lengyel repülőgépen.

A varsói szovjetkövettség elhagyta a lengyel fővárost

Moszkva. Tájékozott helyen kijelentették, hogy a varsói szovjetnagykövettség személyzete, összesen 62 személy kedden elhagyta Varsót.

III.

A semlegesek

A Skandináv-államok tiltakozása

Stockholm. A skandináv államok megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy német tengeralattjárók a skandináv semleges államok gőzhajóit elsüllyesztik azokban az esetekben is, amikor nem szállítanak dugárukat. Német tengeralattjárók legutóbb két finn és két svéd gőzöt süllyesztettek el. Tegnap egy kétezer tonnás teherhajó pusztult el a norvég partok közelében, a gőzös tít akart Angliába szállítani. Sem a fa, sem a cellulóz nem tekinthető tiltott áruciknek. A skandináv államok elhatározták, hogy Berlinben tiltakozást jelentenek be a semleges államok hajóinak elsüllyesztése miatt.

Hága. A holland kormány elhatározta, hogy a Gelbern tehergőzös elsüllyesztése miatt tiltakozást jelent be Berlinben.

Az angol sajtó a német tengeralattjáró-harcról

London. (Rador.) A „Szilézia“ nevű svéd kereskedelmi hajó elsüllyesztésével a német tengeralattjárók az utóbbi napokban már a névleges semleges kereskedelmi hajókat semmisítik meg. A hír nagy felháborodást keltett a semleges államokban. A dán sajtó elítéli ezt a cselekményt és közli, hogy az exportőrök rendkívüli intézkedéseket foganatosítanak, hogy hasonló esetek ne fordulhassanak elő. Ugy hiszik, hogy Svédország külkereskedelmét lehetőleg szárazföldön fogják lebonyolítani.

A Havas távirati iroda közli: A német tengeralattjárók újabb akciója, amelynek során három semleges hajót még pedig két finn és egy svéd hajót megtorpedoztak. Hollandiában mély benyomást keltett. Ideérkezett hírek szerint a svéd sajtó rendkívül éles bírálatot mond a német tengeralattjárók ténykedéséről. Több lap arról ír, hogy meg kell torolni Németországnak ezt a cselekedetét és rámutat arra, hogy Svédország eddig csak olyan ipari anyagokhoz juttatta Németországot, amelyekre hadviselés szempontjából feltétlenül szüksége van, hasonlóképpen éles hangon bírálja el a finn sajtó a német tengeralattjárók működését és bejelenti, hogy amennyiben a torpedótámadások tovább tartanak úgy meg kell szakítani Németországgal a kereskedelmi kapcsolatokat.

A keddi francia lapok mélyesen elítélik a német tengerészet legutóbb kifejtett akcióját, amelynek során 24 óra leforgása alatt három olyan semleges kereskedelmi hajót torpedoztak meg, amelyek angol kikötőkbe igyekeztek. A Le Jour közönetet mond Németországnak, hogy ilyen cselekményekkel propagandát fejtenek ki a francia és angol ügy érdekében.

Luxemburg szigorúan semleges...

Luxemburg. (Rador.) A hivatalos közlönyben kedden jelent meg Luxemburg hercegség semlegességéről szóló rendelkezés. A rendelkezés megtiltja, hogy Luxemburg területén valamely hadviselő féllel szemben valamely ellenséges cselekedeteket kövessenek. Tilos a hadviselő felek bármelyike javára propaganda kifejtése, valamint ezek katonai céljait szolgáló szervezetek létesítése, mint például sorozási irodák megnyitása, csapatok szervezése stb. Hasonlóképpen tilos a luxemburgi rádióknak valamely hadviselő félre kedvező, vagy ártalmas hírek közlése is.

IV.

A nyugati front

Hitler ismét körvonalazza béketeltételeit?

London. (Rador.) A News Chronicle Kopenhágából nyert értesülése szerint Hitler vezérkancellárnak az a szándéka, hogy a közeli napokban összehívja a birodalmi gyűlést, mert beszédben akarja körvonalazni béketeltételeit. A lap hozzáfüzi, hogy abban az esetben, ha a vezérkancellár indítványát nem fogadják el, német részről rendkívül tömör katonai műveletre kerülne sor. Azt hiszik, hogy a Führer felajánlja a leszerelést, de gyarmati követeléseinek teljesítését kéri cserébe. Egyben bejelenti majd, hogy Lengyelországnak német csapatok által történő megszállása folytatódik.

Berlinből jelenti a Stefani olasz hírszolgálati iroda: Beavatott politikai körök biztos helyről nyert értesülés alapján kijelentették, most, hogy véget ért a lengyel hadszíntéren a küzdelem, Hitler Adolf, a német birodalom vezére és kancellárija, felajánlja a békekötést. Hitler feltétele, hogy tisztességes békekötés történjen és csakis egyenlő alapon hajlandó tárgyalni, amennyiben azonban a békekötés feltételét nem fogadják el, úgy Németország tovább folytatja a háborút. Németország — folytatja a jelentés, — jelenleg megfelelő mértékben tudja áruszükségletét fedezni és ezért a hosszú háborút is vállalja.

Pergőtüzben a Siegfried-vonal

Páris. A Havas iroda jelenti: A francia nehéz tüzérség hetven kilométernyi hosszúságban pergőtüzszerű támadást hajtott végre a Siegfried-vonal ellen. A támadás különösen a Bries és a Saar területe között a leghevesebb. A francia és a német tüzérség az egész szakaszon elkeseredett, heves párbajt vív egymással, amely teljes a vi-

lágáború legerőteljesebb tüzérségi támadásain is. A francia hadvezetőség egész röviden bejelentette, hogy a heves tüzérségi harcok ellenére, a francia csapatok helyi sikereket értek el. Hitler kancellár tegnap különben a nyugati harctérré érkezett, ahol Brauschitsch tábornok, hadsereg főparancsnok fogadta.

Friedrichshafen bombázása

Londonból jelentik: Az angol fővárosba érkezett jelentések szerint a kedden délután kiadott hivatalos francia jelentés arról számol be, hogy a francia légihaderő több egysége, — mint arról svájci jelentés alapján egyébként röviden már beszámolt az Aradi Közlöny, — szeptember 24-én,

vasárnap három támadást intézett a friedrichshafeni Zeppelin művek ellen. A hivatalos francia jelentés szerint a francia bombázók támadásai teljes sikerrel jártak és a kiszemelt célpontok pontos találatok következtében hatalmas arányú pusztítást okoztak.

Nagy német csapatszállítások Lengyelországból a nyugati hadszíntérre

Kopenhága. (Rador.) A Politiken című lap szerint mainzi jelentés arról számol be, hogy a keleti hadszíntérről a német csapatok igen nagy részét szállították át a nyugati frontra. Aachen és a Siegfried-vonal közelében levő más városokat a német csapatok csaknem teljesen kiürítették. Egyéb Kopenhágába érkezett jelentések is arról számolnak be, hogy a német hadvezetőség nagyszabású csapatátcsoportosítást végzett. A keleti fronton küzdő hadsereg jelentős részét a nyugati frontra szállították át.

„A szuronyroham már a múlt emléke csupán“

London. (Rador.) Az angol lapok részletesen foglalkoznak a nyugati hadszíntéren folyó hadműveletek megélékülésével, valamint a francia légi haderő egységeinek repüléseivel Friedrichshafen felett. A Daily Herald azt írja, hogy

Gamelin rövidesen leartatja óvatos harcászati célkitűzéseinek eredményét, amelyek tulajdonképpen a szövetségesek katonai műveleteit készítik elő.

A Daily Sketch szerencsekívánatait fejezi ki a francia repülők előtt a Friedrichshafenben elért eredményekért és aláhuzza, hogy

az angolok és franciák Németországot a birodalom két legnyugatibb csucsán támadják.

A kieli csatorna és a constantai tó távol vannak egymástól, de mindkét vidék sérthetőnek bizonyul

a cél a német légierők növekedésének megakadályozása az üzemeknek repülőgépekkel való szétrombolása után.

Páris. (Rador.) A Havas úgynökség katonai szerkesztője miután áttekintést nyújt az utóbbi időkben a nyugati harctéren lefolyt eseményekről, megállapításait így folytatja: A csapatok tevékenysége folytatódik, de eddigi jellegét nem változtatták meg.

Csak tüzérségi párbaj folyik és csupán helyi csatározások történnek anélkül, hogy bármelyik részről is nagyobb erőket vetnének harcra mint egy zászlóalj.

Alá kell huzni, hogy a legnagyobb erőfeszítés, még a francia előőrsök előnyomulása idején is a határon túl vagy a német ellentámadások alkalmával, nem haladta meg az emittett kereteket, szó sem volt tömör katonai felvonulásról, annál kevésbé közelharcról.

Ami azt a hiedelmet illeti, hogy a francia katonaság szuronyrohamra indul, ez képzeltetés.

A legutóbbi háború befejezése óta egész nap-

jainkig a harcászat fejlődését mindinkább az önműködő fegyverek nagymértvű fölhasználása jellemzi és a szuronyok eltávolítása, ami a gyalogságnak hajdani fegyvere volt csupán.

Ma az ugynevezett csúlgó fegyverek csupán időszerűtlenséget jelképeznek, vagy ünnepélyes alkalmak kellékeit. A korszerű gyalogság meglehető fegyverrel az önműködő fegyverek: a nehéz vagy könnyű géppuskák, a francia csapatoknál pedig különösen a golyószóró. Eppen ezért a német gyalogság is eltekintett a nagy tömeggel való támadásoktól

és ma már az egész világon a rohamok alkalmával minden hadsereg kisebb, néhány emberből álló csoportokban halad valamely önműködő fegyver körül csoportosulva. Következésképpen a francia harcvonalon szó sem lehetett magyaranyu támadásról.

Baselből jelentik: A Stefani olasz hírszolgálati irodának a nyugati frontra küldött tudósítaja közli, hogy a francia hadsereg a harc során több ezer sertést használt fel. A francia nagyvezérkar rendelkezésére ugyanis a lehetőségekhez képest a legnagyobb mértékben kimért az emberanyagot és ezért az előnyomulások előtt a francia haderő a kiszemelt terepre a sertések ezreit hajtja fel. A sertések ugyanis feldurják a földet és ha ott aknamezők vannak elhelyezve, azok ennek következtében felrobbannak. Ennélfogva az aknamezők felrobbannak mielőtt a francia hadsereg katonái a veszélyes területre lépnek és így az aknák emberéletben nem okoznak kárt.

URANIA Telefonelővétel: 12-32.

6, 7.15 és 9.30 órák

Az orosz világi birodalom megalkotójának története

„POLTAVA“

Nagy Péter cár az egész világ ellen Hatalmas tömegjelenetek! Gyönyörű fotográfálás! SIKER!!! — SIKER!!!

Kapható gyógyszerárakban
és drogueriákban

Sikert ígér Mussolini kísérlete a délkelet európai béke megszilárdítására

London. A News Chronicle jelenti Rómából, hogy Mussolini kísérlete a délkelet európai béke megszilárdítására, a legteljesebb siker jegyében halad. Görögországnál az akció már sikerrel járt. Bulgáriához szintén jó viszony fűzi Oroszországot. A dodokanezosi csapatok visszavonása baráti gesztus volt Törökország felé. Ciano külügyminiszter az európai sakk-táblán az első lépést már megnyerte.

Svájc szembenéz az eseményekkel

Genf. (Radór.) A Reuter-iroda jelenti: Svájcban elhárított nyugalm uralkodik, a jelenlegi helyzetével szemben. Minden intézkedés megtörtént, hogy bármilyen eshetőséggel szemben az ország felkészülten álljon. Nem létezik kimondott félelem arra nézve, hogy az országot megtámadják és megsértik az annyi ideje tiszteletben tartott semlegességét.

Francia előzárás teljesen kizárt, német támadás pedig nagyon valószínűtlen.

A szakértők kitarthatnak amellett, hogy a Fekete-erdő és a Constantai-tó közötti terület nagyon alkalmatlan az offenzívára, nagyszámú csapatok harcbevetése esetén.

A svájci határerődítményeket mindenestre mindenütt megerősítették.

Nem repültek el francia hadigépek Belgium felett

Brüsszelből jelentik: A Havas távirati iroda közli a belga távirati iroda azon jelentését, amely az alábbi hivatalos közleményt továbbította:

Hivatalos helyről közlik, hogy nem felel meg a valóságnak, hogy az elmúlt nap folyamán francia hadirepülőgépek repültek volna át Belgium területén.

Ennek következtében az sem fedj a valóságot, hogy a belga légharóók öt francia bombavetőt lelőttek volna.

Francia hadijelentés

Páris. A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése: Saarbrückentől délkeletre az ellenség tüzéségi tevékenysége erősödött. Hétfőn vadász repülőink több ízben megütözték a német vadászipülőgépekkel.

Német magyarázat két somleges hajó elsüllyesztéséről

Berlin. (Radór.) Egy svéd és egy finn hajó szeptember 23-án kapcsolatban, — a hajók fát cellulózot szállítottak Angliába, — a Deutscher Dienst a cselekmény igazolására emlékeztet arra a szeptember 12-iki törvényre, amely által Németország jogos védekezést gyakorol az ostromzár ellen, amit Anglia kiszélesített. A Deutscher Dienst rámutat még arra, hogy a megkárosult somleges felek jogorvoslatért fordulhatnak az illetékes hamburgi bírósághoz.

Eltették Fritsch vezérezredest

Berlin. A hősi halált halt Fritsch vezérezredest kedden délelőtt temették el nagy gyász ünnepség mellett. A gyászszertartás az Unten den Lindenen kezdődött, ahol Göring vezértábornagy a birodalmi vezér nevében elhelyezte a ravatalra a véderb legfelsőbb parancsnokának hatalmas babérkoszorúját. Ezután a csapatok díszmenetben kísérték át a koporsót az Invalidusok emlékművéhez. Itt Brauschitsch tábornok mondott nagy beszédet.

— A német hadsereg megrendítve máty gyászban áll — kezdte beszédét Brauschitsch tábornok, — annak a férfinak ravatalánál, aki egyike volt a legjobboknak, azok közül, akik a porosz-német hadsereget vezették.

Elmondta ezután, hogy Fritsch vezérezredes egészen fiatalon hadnagynak lett és egész életét a német hadseregnek szentelte. Ismertette ezután működését, a világháborúban való részvételét, majd a lengyelországi hadjáratra utalva rámutatott arra, hogy a német hadsereget, amely lenyűgöző lelki és anyagi erővel lerohanta az ellenelet, Fritsch képezte ki a neki adott megbízásnak megfelelően. A német népnek és a német hadsereg-

nek sohasem szabad meglepedkeznie az ő nevével. Mélyszélesen gyászolja őt mindenki, de egyben büszkeséggel tölti el a német népet az, hogy Fritsch vezérezredes egyike volt a németeknek.

Kibővítették a német aknamezőt a svéd vizeken

Bernből jelentik: A Baseler Nachrichten jelentése szerint stockholmi távirat arról számol be, hogy a németek jelentősen megnövelték a svéd vizeken az aknamezők kiépítését, főként Oersud közelében.

„Ha Németország nem akarja elveszíteni a háborút“

London. „Ha Németország nem akarja elveszíteni a háborút, úgy gyors győzelmet kell aratnia“ — írja a „Daily Express“ diplomáciai szerkesztője. „Bármilyen szándéka is van Hitlernek hogy Belgiumba, vagy Hollandiába nyomuljon, Anglia meg fogja tenni a szükséges óvintézkedéseket“. A lap szerint, miután Németország utját kelet felé Sztalin elzárta, Berlinnek nincs más választása, mint vagy eszelen kalandokba bocsátkozzék, vagy pedig legyőzöttnek nyilvánítsa magát.

Olcsó ételt is köteles készíteni minden német vendéglő

Berlin. A reggeli lapok részletesen ismertetik az élelmiszer ellátás ügyében újabb megjelent hatósági rendeleteket.

A rendeletek egyike szabályozza a vendéglői ételapjának összeállítását.

Valamennyi vendéglős köteles lesz ezután egy olyan ételt készíteni, amelyhez olcsón juttatják a közönség.

A hét két napján sem kóst, sem pedig semmi-féle husneműt nem szabad kiszolgálni.

Tiso elégedett...

Pozsony. (Radór.) A Német Távirati Iroda a következőket jelenti: Tiso szlovák miniszterelnök tegnap rádióbeszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy az események bebizonyították a szlovák kormány politikai felfogásának helyességét, rámutatott továbbá, hogy a szlovák kormány saját elhatározásából követte ezt a politikát, és külföldi hatalom semmi irányban sem befolyásolta erre. Rádióbeszéde végén kijelentette a szlovák állam fontosságát politikai, gazdasági és hadászati tekintetben.

Ami a harcterek mögött történik

A moszkvai török—orosz tárgyalások jelentősége

Páris. Saracoglu török külügyminiszter moszkvai látogatásának nagy figyelmet szentelnek a francia fővárosban. Úgy vélik, hogy a Moszkvában folyó diplomáciai tevékenység a Balkán valamennyi államának további állásfoglalására nagy kihatással lesz. Párisban azt hiszik, hogy Törökország nem fogja módosítani a nyugati hatalmakkal folytatott politikáját. Azt mondják, hogy a török külügyminiszter csak tájékozódni kíván Moszkvában a szovjet külpolitikáiról.

Moszkvából jelentik: Kedden a Kremlben a török kiüldöttség tiszteletére lakomát rendeztek. Kedden különben Saracoglu török külügyminiszter látogatást tett Molotov külügyi népbiztosnál és Kalininnél, a szovjet legfelsőbb tanácsának elnökénél. Szerdán folytatódnak a politikai megbeszélések és a török külügyminiszter és kísérete három napot töltenek a szovjet fővárosban.

Intézkedések a román tengerhajózás biztonsága érdekében

Bucurestiből jelentik: A SMR hajózási társaság igazgatósága elrendelte a hajón való utazás biztonságosabbá tételére céljából, hogy a görzöcsök mindkét oldalán feltűnő helyen kell messziről is láthatóvá tenni a román zászlót, hogy a hadviselő felek esetleges légitámadásaitól a hajókat mentesítsék.

A magyar—orosz viszony

Budapest. A lengyel menekülők Magyarországra való érkezése tegnap végleg megszűnt. A Magyarországon levő lengyel menekültek száma meghaladja a 20 ezer főt. A menekültek elszállásolása tervszerűen folyik az ország belsejébe.

Illetékes magyar részről hivatalosan jelentik, hogy a magyar haláron álló honvédsereg a szovjetorosz csapatokkal a határ egyetlen vonalán sem vették fel az érintkezést.

Római jelentés szerint az olasz lapok Magyarország új helyzetével foglalkozva megállapítják, hogy Magyarország azért hatá-

rozta el diplomáciai kapcsolatainak kiépítését Moszkvával, mert közvetlen szomszédságba került a Szovjetunióval és mert valószínű, hogy ez a helyzet aligha változik meg. Hangoztatják az olasz lapok, hogy a diplomáciai kapcsolatok felvétele nem jelenti a szovjet belpolitikai rendszer helyeslését. Csúpnán az a célja a diplomáciai megbízott Moszkvába küldésének, hogy a két szomszédos hatalom között esetleg felmerülhető érdekeltségeket könnyű szerrel ki lehessen küszöbölni. Arra azonban, hogy a szovjet kormány be akarna avatkozni a magyar belügyekbe, különösen Kárpátalja belügyeibe, semmi jel sem mutatkozik.

Szombaton összeül az olasz minisztertanács

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök letével szombaton összeül az olasz minisztertanács. Jóllehet a minisztertanács napirendjén kizárólag belső természetű kérdések megvitatása szerepel, a minisztertanács iránt már most is élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Mezőgazdasági munkára használnak fel ötszáz ezer lengyel foglyot

Berlinből jelentik: A Deutsche Dienst című német lap közli, hogy a keleti hadszíntéren fogságba esett ötszáz ezer lengyel katonát mezőgazdasági és más munkálatok elvégzésénél használták fel. Ezért a női munkásokat fokozott mértékben kivonják a munkaszolgálat kötelezettsége alól.

(FOLYTATÁS A 7. K OLDALON.)

CORSO MA: 5, 7.15 és 9.30 órákor
Greta Garbo „Maria Walewska“

Szép eredményeket hozott az Aradi Közlöny nyári diákpályázata

Fischer Aladár római katolikus főgimnáziumi igazgató bírálóbizottságunk elnökének részletes jelentése a nemes verseny nyertes pályázatairól
A falukutatói pályázatot Örv Ubul, a diáktípusok pályázatát László Zsuzsi, a lírai verspályázatot Ficzy Dénes nyerte

Mint ismeretes, a nyár folyamán az Aradi Közlöny szerkesztősége nyilvános pályázatot hirdetett a magyar középiskolai tanulóifjúság részére, melynek keretében alkalmas kivántunk nyújtani a magyar középiskolai ifjúságnak arra, hogy felkészültségét, rátermettségét és tehetségét érvényesíthesse és kifejezésre juttassa. Mint emlékeztető, hármas témakörben hirdettünk nemes szellemi versenyt az értékeket rejtő magyar ifjúság számára és pályázatunk utnívó jellegéhez viszonyítva igen értékes és szép anyag gyűlt össze a hirdetett határidőre. Leles magyar diáklányok, fiúk sorakoztak föl nemes versenyünk szellemi olimpiájának versenyn és az eredményt azt mutatja, hogy nem végeztek hiábavaló munkát Bírálóbizottságunk — amelynek elnökévé Fischer Aladárt, az aradi római katolikus főgimnázium igazgatóját az aradi Közlöny Egyesület illusztris elnökét kértük föl, aki viszont dr. Bertha Nándor, Előd Gyéza, Csernik József és Szőlősi István főgimnáziumi tanárok szíves közreműködését nyerte meg a beküldött pályázatok felülbírlására Sz. Jakab Géza felelősszerkesztőnk bevonása mellett a legnagyobb lelkiismeretességgel tanulmányozta át a beérkezett pályázatokat és munkájának eredményét a bírálóbizottság elnöke, Fischer Aladár igazgató ur az alábbi „Jelentés”-ében volt szíves összefoglalni és rendelkezésünkre bocsájtani. A júry jelentése tehát a következő:

— A falukutatói pályázatra beérkezett két pályamű, melyek közül az egyik, mely két levélpapíron oldalon akar megoldani egy sokfelé elágazó és így természeténél fogva bőséges tárgyalást igénylő problémát, nem vehető figyelembe; a pályázó félreértette a tételt. A másik pályázat, mely 20 teljes ivoldalon élénken és elevenen adja a Gyimes-völgy életének színes és változatos leírását, komoly és értékes munka. Nem teljes és kimerítő, nem hatol a gyökerekig, nem ad hossz- és keresztmetszetet, ilyesmikhez hiányzik még a pályázónál a sok szociális és közgazdasági előismeret s a gazdag kulturális rétegződés; de hiszen tanuló! — T. gimnazistáról! — van szó, aki a szünidő alatt szíves-lelkesül figyelte a falut, gyűjtött és jegyzett, elég szemfüles volt ahhoz, hogy mások számára talán lényegteleneknek tetsző dolgok jelentőségét fölismerje s aki a begyűjtött anyagot jó elrendezésben, élvezetesen tudta írásba foglalni. Munkája megérdemli a pályadíjat.

Szerzője: Örv Ubul, a kat. gimn. most már VI. osztályának tanulója.

— A diáktípusok pályázatra 3 pályamű érkezett be. Az egyik ezek közül nagyon is magán viseli az elhírtelenkedés bélyegét; ez nem jöhet számításba. A másik 6 diáklány-típusát eleveníti meg, de kevés elmélyedéssel. A jellegzetes vonások nagyon is hétköznapiak, általánosan ismertek, az eredeti meglátásnak kevés nyoma van a pályaműben. Az ismertetés azonban kedvesen, folyamatosan gördül, a típusok jól megválogatottak s az érzelmes előadás vonzóvá teszi a dolgot, mely dicséretre érdemes. Szerzője: Czédly Nóra, leánygimn. VI. o. t. A harmadik pályamű már az írói készség határozott jeleit látatja. Szerencsés ötlettel elbeszélést alkot s egy francia óra keretében pergeti le az osztály főbb lánytípusainak jellegző vonásait. Ért a meglepő megvilágításhoz s egész pályaművét beharmatozza az annyira odátartozó kedélyesség és humor. A díjat ez a dolgozat érdemli meg.

Szerzője: László Zsuzsi, a nagyszabasi szt. Orsolya-zárda „Angelinum”-ának továbbképzős II. o. t.-ja.

A lírai költemény pályázatra csak egy munka érkezett: „Magányos ősi esték” címen. A vers egyszerű hangulata, a hangulathoz jól megválogatott szavak, a képek természetessége, a magányos estbe hallkan heleszendülő alliterációk, a beleérzés lehetőségének nagy távlata ezt az 5 szakaszos költeményt — a bíráló bizottság többségének ítélete szerint — méltóvá teszik a díjra.

Szerzője: Ficzy Dénes, az aradi róm. kat. főgimn. VIII. o. tanulója.

A bírálóbizottság elnökének fenti jelentése alapján tehát ezúton közöljük, hogy

Spanyolországban is leszerelnek

Burgos. A minisztertanács határozata értelmében az 1937-es korosztályhoz tartozó katonákat leszerelik és hazaengedik. Ennek az intézkedésnek következtében közel ötvenezer fővel csökken Spanyolország katonai állománya. Ezután mindössze három korosztályt, az 1938, 1939. és 1940-es évfolyambelieket tartják csapattesteiknél. A spanyol kormány ezzel az intézkedésével is kifejezésre óhajtja juttatni, hogy a jelenlegi háborús konfliktusban semleges kíván maradni.

első díjaink nyertesek, a fent sorolt kiténtetett pályázók a kiténtetett 500—500 lei pályadíjakat 1939. október hó 4-étől kezdődőleg az Aradi Közlöny kiadóhivatalában kellő igazolás után átvehetik.

Kiadóhivatalunk ugyanezen időpontban posta útján juttatja el Nagyszabasi a díjnyertes László Zsuzsi pályadíját. Az Aradi Közlöny szerkesztősége egyéb-

ként, eredeti feltételeinknek megfelelőleg, jogot tart rá, hogy

az első díjat nyert pályamunkákat hasábjain közölje.

A közlésre azonban csakis akkor kerülhet sor, amikor lapunk terjedelme ezt számunkra lehetővé fogja tenni.

Könyvjutalomban külön részesülnek:

1. Czédly Nóra Arad, VI. o. „Diáktípusok” című pályamunkájáért.

2. Kovács Gyula Arad, III. o. „Diáktípusok” c. pályamunkájáért.

3. Lőcs Ákos Arad, V. o. „Falusi élet” c. pályamunkájáért.

A jutalomkönyveket ugyancsak 1939. október hó 4-étől kezdve vehetik át pályázók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Nyári ifjúsági pályázatunkat, természetesen új témakörrel és új feladatokkal, az idei eredményességére való tekintettel 1940. év nyarán megismételjük.

Törvényesség, előzékenység és emberiség jegyében

„Örködöm, hogy minden érdem jutalmat nyerjen és minden kilengés megtoroltassék

Gabriel Marinescu tábornok belügyminiszter körlevele a hatáskörébe tartozó hatóságokhoz

Bucurestiből jelentik: Gabriel Marinescu tábornok, belügyminiszter, aki Armand Calinescu halálával vette át a belügyi tárca vezetését, a következő körlevelet intézte alárendelt hatóságaihoz:

— Amikor átvettem a belügyminiszterium vezetését, olyan felelősségteljes irányító munkakört örököltem, amelyet tegnapig az tisztelt meg mindent legyőző kitartásával, aki megérdemli, hogy nevét a nemzeti mondákba iktassák és aki meghonosította a nemzet nagy elődeinek munkáját. Nem bizonyíthatjuk jobban kegyeletünket az elhunyt emléke iránt, mint hogy minden erőnkkel folytatjuk a munkát az Armand CALINESCU által kijelölt úton.

— Hűen teljesítve az elhunyt politikai végrendeletét és a kormány infézkedéseit, örködni fogok, hogy minden érdem jutalmat nyerjen és

ugyanúgy minden kilengés elnyerje méltó büntetését és szigorúan megtoroltassék.

— Kérem a belügyi tárca hatáskörébe tartozó tisztviselőket a legkisebbektől a legnagyobbakig, hogy a legszigorubb törvényességgel kövessék és a legnagyobb fokú kulturáltsággal legyenek az állampolgárok iránt, akiknek szolgálatában állunk.

— Elvárom Önöktől az esetleges panaszok jogszerű elintézését, amelyek a legmelegebb emberiség alapján állanak.

— A belügyi tárcához tartozó szolgálatok munkája naponkénti áldozatosságot jelent a Nemzeti Ujjászületés Frontjának megszületésére, amely körül szorosan tömörülve dolgozunk az országért és a trónért, ami a minden időkbeli román polgár kötelessége.

Helvenmillió fontra egészítették ki a török hadügyi költségvetést

Bucuresti. Az „Universul” jelenti Ankarából, hogy a török kormány törvénytervezetet terjesztett a képviselőház elé, amely 20 millió török fontos hitelt nyújt nemzetvédelmi célokra. Ez az összeg tehát csatlóódik az 52 milliós hadügyi költségvetéshez.

Nem kell többé külön illetéket fizetni a nem-románnyelvű táviratok után!

A hivatalos lap részletesen ismerteti a postai díjszabás több rendelkezésének módosítását

Megírtuk, hogy a posta vezérigazgatósága hatálytalanította a távirat díjszabás pontját, amelynek értelmében a nem-románnyelvű táviratok után külön díjat kellett fizetni. A hatálytalanított rendelkezést most a hivatalos lap 217. száma is közli, amely egyúttal a postai díjszabás több más rendelkezését is módosította. A lényegesebb módosítások a következők:

Módosították azt az illetéket, amelyet azokban az esetekben kell fizetni, ha azt kéri, hogy a posta értesítse a feladót a küldemény kikézéséről, illetve a címzett által való átvételéről. Ezek az illetékek eddig a következők voltak: 5 lei, ha a küldeményt helyben és 8 lei, ha más községben, vagy városban kézbesítették. Most ez az illeték mindkét esetben 10 lei és azt bélyeg útján kell leróni.

Azon pénzüsszegek és értékek után, amelyeket nem lehetett kikézésíteni és amelyeket a címzett rendelkezésére megőrizve tartattak, eddig az érték 1 százalékát kellett fizetni, míg most ezt az illetéket két százalékra emelték.

Külön illetéket hajtának be ezentúl azoni esetekben, ha akár a feladó, akár a címzett érdekében a posta irattárában kutatnak. Abban az esetben, ha valamely, az ügyfél által összeállított irat igazolását kell elvégezni, az illeték 10 lei, míg abban az esetben, ha maga a posta állít ki igazolást az irattárában végzett kutatások eredményéről, az illeték 50 lei.

A külföldi irodalmi és tudományos könyvek, újságok, folyóiratok csomagban küldése esetén ugynevezett „timbru de francare” alkalmazható. Abban az esetben a csomag átadása rendeltetési helyén, az állomáson történik.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

Ma utoljára

a szezon legizgalmasabb és legjobb kalandfilmje

„ZORRO” II. rész

John Carroll, Helen Christian és Noah Berry-vel a főszerepben.

Előadások: 5, 7.15 és 9.15 órákor.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 le. || Negyedévre 210 le.
Félévre... 420 le. || Egy hónapra 70 le.

Inkább „elszigetelődünk..!”

Azt hiszem, szenvedő sorstársaim osztják nézetemet és igenis mellém állnak, amikor felemelem társaim szavamat az ellen a veszedelmes divat ellen, amit Amerika készült bevezetni és amit, mint mindent, de különösen a rosszakat, hamarosan a vén Európa lakói és legfőképpen hitelezői is utánoznak majd.

Természetesen a „Cash and carry”-ről beszélnek, ami magyarul — sajnos — azt jelenti: „Fizess és vidd”. Amerika, a bőség és a prosperitáshoz vezető út magának azt a luxust, hogy elhatározza: ő bizony a jövőben kizárólag csak „Cash and carry” áruval foglalkozik, azaz a vevő, tegye le az asztalra a csengő aranyat, vagy a ropogós bankjegyeket és akkor viheti az árut! Haza se szállítja, be se csomagolja, eladja a portékát „ah gyár”, lelakoztatja a pénzt a gangster-biztos székben és tőle üthetik egymást az ellenfelek agyba febe, a többi nem érdekli. Fizess és vidd...

Most tessék elképzelni, az ördögűző még gondolni is rá mi történne ha ezt a rendszert nálunk is bevezetnék? A vevő eddig, feltűnő magabiztossággal — egyszerűen csak bemegy az üzletbe, megfizeti a pénzt, a legfinomabb árutól, aztán hánvágó odaszólt a főnöknek: „Küldjék haza, majd később fizetek...”. A kereskedő mély meghajlás közepette, az előléptetett inas hazaküldte az árut, amit ő is hitellebe kapott és utána leült várni a befolyó összeget... Az új divat értelmében ez gyakorlatilag megváltozna. A szerencsétlen vevő — mondjuk — bemegy az üzletbe, válogat a ruhákban... Ezt mind lehet, aztán jön a főnök! Az arcan gyönyörös mosoly és amikor elhangzik a főnök: „Küldjék haza, majd stb. stb.”, akkor rávágja:

— Cash and carry! Fizess és vidd! Azaz: előbb „fizess” és csak aztán „vidd!”

Na már most mit tehet a vevő, vagy fizet és viszi, vagy nem fizet — ami valószínűbb — és nem viszi? Nincs hitel, nincs üzlet... Nem is ez a divat, még a kereskedőnek sem félre tiltakozunk tehát az amerikai ötlet európatasítását ellen. Táborunkba felsorakoznak a kereskedők és a vásárlók egyaránt. Ezzel az amerikai ötlettel szemben mi — aradi vásárlók — csakis a szigorú elszigetelődés megengedhetetlen állapotjára helyezkedhetünk!

(bér—)

— VI. György angol király látogatása a rendőrtörzskarnál. Londonból jelentik: VI. György angol király tegnap váratlanul megjelent a London melletti rendőrtörzskarnál. A királyt útjában Kingsley Wood rendőrtörzsi miniszter kísérte el.

— Molotov tárgyalásai. Moszkva. (Rador.) Salter azt állítja, miniszter hétfőn elutazott az orosz fővárosból Tallinnba. A hétfőre virradó éjjel Molotov fogadta. Hír szerint a találkozásban nyilván megbeszéltek azokat a politikai kérdéseket, amelyek a Szovjet és Észtország között elintézésre várnak. A tanácskozásokat előreláthatólag később folytatják.

— Csökkentették a magyarországi lapok terjedelmét. Budapest. A magyar miniszterelnök rendelkezést adott ki, amely megállapítja a sajtótermékek terjedelmét. A rendelkezés értelmében a magyar sajtótermékek hétköznapokon eddigi terjedelmüknek megfelelően, 6—10 oldalon, vasárnap pedig 12—16 oldalon jelenhetnek meg. A hétfői megjelenő sajtótermékek terjedelme hat oldal lehet.

— Kilencven halálos áldozata van a kaliforniai hóviharoknak. Los Angeles. (Rador.) A rendkívüli hószállingózás következtében kilencven ember halt meg Kaliforniában.

— A jugoszláviai bevétel ellenőrzése. Az aradi kereskedelmi és inakamara közli, hogy Jugoszláviában bevezették a behozatal ellenőrzését, tekintet nélkül arra, hogy van-e, vagy nincs-e clearing-egyezménye Jugoszláviának azzal az országgal, amelyből a behozatal történik. Szeptember 12-től kezdve a bevétel csak a Belgrádi Nemzeti Bank import-bizottságának engedélye alapján történhetik.

— Három millió tonnát tesznek ki a szovjet petróleum tartalékok. Moszkva. (Rador.) Hivatalos jelentés szerint a Szovjetunió petróleumtartalékai három millió tonnát tesznek ki, ami a világkészlet 32 százalékának felel meg.

— CALINESCU ARMAND-TÉR ARADON. Az elhunyt Călinescu Armand miniszterelnökről Arad város vezetősége emlékezett meg elsőnek olyképen, hogy az eddigi Impăratul Traian-teret az elhunyt miniszterelnökről Călinescu-térnek nevezte el. Ugyanekkor az eddigi Catedralei-teret az elhunyt pátriárka-miniszterelnökről, Miron Cristeáról nevezték el. Vlad Alexandru tábornok-polgármester a városvezetőségi határozatot rendelet formájában már ki is adta.

— Meghalt King-Hall édesapja. A „Paris Soir” jelenti: Sir George King-Hall, Stephen King-Hallnak, a híres angol propaganda-levelek szerzőjének apja tegnap, 80 éves korában elhunyt. Hatvan éven át tanulmányozta a Bibliát és az utóbbi évek során, miután megvakult, az egész bibliát gramofonlemezre vettette fel s napjait e lemezek hallgatásával töltötte.

— AZ OROSZ MOZGOSÍTOTT TARTALÉKOK TOVÁBBRA IS FEGYVERBEN MARADNAK Moszkvából jelentik: A Tass-ügynökség jelentése szerint a rendkívüli helyzetre való tekintettel a mozgósított tartalékok továbbra is fegyverben maradnak.

— Megszüntetett különböző vizsgák. Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésiügyi miniszterium rendelkezést adott ki, amely szerint nem lehet több különböző vizsgát tenni a tanítóképző felsőosztályai és kereskedelmi liceum között. A jövőben nem engedélyezik a kereskedelmi és ipari liceumok közötti különböző vizsgát sem.

Ofelsége és Mihai nagyváida vizasztaló szavai Călinescu államizista-flához

Bucuresti, Călinescu volt miniszterelnök temetésének meghatározó jelentőségű számolnak be a Bucuresti-i lapok. Amikor az Ateneumban lefolyt gyászszertartás véget ért, Ofelsége II. Carol király oldalán Barbu Călinescuhoz, az elhunyt kormányzó fiához és rövid beszédet intézett hozzá.

Mindenkint meghatóttak II. Carol király Ofelségének vizasztaló, bátorító szavai, amelyeket Barbu Călinescuhoz, a megrendítő módon meggyilkolt miniszterelnök VIII. gimnazista fiához intézett. Ofelsége után Mihai nagyváida, trónörökös felelte ki részvétét az elhunyt miniszterelnök fia előtt.

— Hodzsa Milán Párisban. Párisból jelentik: A Stefani-ügynökség jelentése szerint Hodzsa Milán volt csehszlovák köztársasági elnök Párisba érkezett.

— Meggyilkolták az egykori párisi csehszlovák katonai attasét. Prága. Mirza cseh ezredes, a párisi csehszlovák követség volt katonai attasét titokzatos körülmények között tegnap meggyilkolták. Az ezredes holttestét koporsóba zárva, a mit sem sejtő családnak elküldték azzal hogy a halál körülményeit az özevgy ne firtassa. Mirza ezredes párisi hivatali ténykedései alatt több alkalommal németellenes beszédekkel fordult és azzal a gondjattal foglalkozott, hogy visszatér Franciaországba és beáll a cseh légióba. A német Gestapo bizonytalanságot érzett erről a szándékáról és ezért itélkezett felette, mint hazaáruló felett a hadbíróság.

— Milyen illetékeket szedhetnek a községi jegyzők a hagyatéki leltározásért? Bucurestiből jelentik: Miniszteri rendelettel állapították meg azokat az illetékeket, melyeket az erdélyi és bányászati községi jegyzők szedhetnek az elhunytak vagyonának leltározásáért. Négyezer leig terjedő érték után az illeték 3 le, négyezer leitől ötezer leig 5 le, ötezer leitől tízezer leig 10 le, ennél magasabb összegeknél minden további ezer le után 2 le leltározási illeték szedhető.

Fő a nyugalom!

— Ugy látszik, arról az autóról lehet szó, amelynek sofőrje az imént mondta, hogy nincs rendben a fékje...

— Trimbitoni Traian bucsuztatása. A közel-múltban megemlékeztünk róla, hogy megtiszteltetés volt érte Trimbitoni Traian aradi iparfelügyelőt, akit a nemzetgazdasági minisztériumba neveztek ki előkelő tisztségre. Arad társadalmi ösztöne sajnálkozással veszi tudomásul a kitűnő főosztályvezető Aradról való eltávozását. Vasárnap este az állomási vendéglőben baráti kör bucsuztatta Trimbitoni Traiant és nejét, hétfőn pedig a Rotary Club tagjai vettek bucsut tőle, míg szombaton este Arad ipari körei bucsuznak el közös vacsora keretében Trimbitoni Traiantól.

— MAGYARORSZÁGON MÁR HAVAZOTT. Budapestről jelenti a Dunapost: Hétfőn hajnalban a magyarországi Kékes-tetőn behunott az idei első hó.

— Leányok kötelező munkaszolgálatát Németországban. Berlinből jelentik: A Deutsches Nachrichten Büro jelenti: Németország egész területén két kijelölt évjáratot hívták be a kötelező munkaszolgálat elvégzésére. A földműves asszonyoknak 100.000 munkaszolgálatos leány fog segíteni. A 17—25. év közötti munkaszolgálatos leányoknak csak egy részét hívták be. Az utóbbi hetekben több mint hatvan ezer munkaszolgálatos leány részére létesítettek tábortokat. A munkaszolgálatos leányok délelőtt a magángazdaságokban dolgoznak, délután a tábortokban sportot űznek, azok kívül politikai és gyakorlati kiképzésben részesülnek a háztartási munkákat illetően.

— Házasság. Moskovitz Erzsébet és dr. Polák Tibor (Tímisoara) házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Vasárnap nyílik meg a „Központ” új helyisége. Vasárnap, október elsején délután fél órakor szenteltek fel a „Központ” leányegylet átalakított és megnagyobbított helyiségét és az egyesületi élet ünnepélyesen megnyitják. Az ünnepségre a vezetőség meghívta az egyesület pártoló tagjait is.

— Kémkedés miatt hét évi fegyházra ítélték egy angol újságíró. London. (Rador.) A Reuters-ügynökség jelentése szerint Donald Adams 56 esztendő angol sportíróként hétévi fegyházra ítélték, mert Németország javára való kémkedéssel vádolták. A lapok szerint Adams pénzt kapott a német kém szervezetektől, hogy bizonyos katonai titkokról felvilágosítást nyújtson és ezek között szerepel a Londont védő ballonzárlat is.

— Halálozás. Deutsch Miksa 73 éves közismert és szeretetnek örvendő kereskedő Déván, rövid szenvedés után elhunyt. Temetését szepárdi délelőtt lesz Déván. Az elhunytat felesége, szül. Spielmann Helén, veje Gál Ármán dévai lakos és kiterjedt rokonság gyászolja.

— Gázolt az autó. Tegnap délután súlyos kimeneteli közlekedési baleset történt a Mosóczy-telepen levő Petru Rareu-ucca sarkán. Egy luxusautó, amelyet Dogariu Virgil vezetett, elütötte az uttesten keresztülhaladó Sziksz Antal szentlányfalvi gazdálkodót, aki a gázolás következtében lábát törte. A sebesültet súlyos állapotban szállították a központi kórházba.

— Dr. Weinberger Jenő ügyvéd Duca-ucca 18. szám alatt nyitotta meg ügyvédi irodáját. Telefon: 19-33.

— Elhelyezik a leállított ruszkabányai gépgyár munkásait. Temesvárról jelentik: A temesi helytartóságon ma megjelent dr. Meda krassómezei prefektus, valamint Hanzu ruszka-montანი jegyző, akik közölték dr. Ciupe Gheorghe helytartósági vezértilkárrel, hogy a ruszkabányai mezőgazdasági gépgyár hosszabb ideje leállt, a munkások kenyér nélkül maradtak, ami rendkívül kedvezőtlen kihatással van a község helyzetére. A vezértilkár az előadottak meghallgatása után magához kérette Dan mérnököt, a gépgyár igazgatóját, hogy vele a kérdést megbeszélje. Az említett mezőgazdasági gépgyár ugyanis a temesvári gépgyár érdekeltségébe tartozik. Bekapcsolták a megbeszélésbe Faur Livius ipari vezértilkárrel és dr. Botez munkügyi vezértilkárrel is. Dan mérnök közölte, hogy a mezőgazdasági gépgyár ráfizetéssel dolgozott és ezért kényserültek annak leállítására. A tárgyalások eredményeképpen megállapították, hogy negyven munkást a Gépgyár alkalmazt volna Petrozsényben és a ferdinándhegyi vasgyárnál helyezték el és további húsz munkás részére szintén állást szereznek.

— Csütörtökön ér véget az aradi notérettségi. Az aradi értekezési-bizottság által szóbelire érdemeltetett jelöltek a már megállapított sorrend szerint, vasárnaptól kezdődőleg felelnek. A hétfői eredmények alapján a következő tizenegy jelölt vizsgázott le sikeresen: Morolan Iános, Musteta Arsenie, Novac Martin, Petrică Petru, Ciocan Horea, Rajka Béla, Berchezean Nicolae, Komlós László és Lăzărescu Nicolae. A keddi nap folyamán a bizottság tizenhárom jelöltet nyilvánított érettnek: Popa Aureli, Popa Victor, Popovici Ioan, Schaffer Bélát, Subulescu Gheorghe, Vertes Vasile, Ferenczi Magdát, Juranescu Margaretát, Moga Corneliát, Iacob Zenót, Leucian Aureli, Mercea Simiont és Minisan Liviu. Ma, szerdán és holnap, csütörtökön vizsgáznak az aradiak. Csütörtökön egyébként befejezést nyer az idei szeptemberi notérettségi.

— Koszorúmegváltás. Kohn Mór, szül. Kohn Antónia, Siliandia, ravatalára szánt koszorú megváltás címen a Szeretetház javára Kondor László 300 leit, dr. Brasch Aladár 500 leit adományozott.

Az északi államok maguk kívánják megválasztani kereskedelmi kapcsolataikat

Koppenhága. (Rador.) Munch dr. dán külügyminiszter a Folung című laphon cikket írt, amelyben körvonalazta az északi államok állásfoglalását az ellátást illetően. Cikkében többek között a következőket írta:

— Ha az északi államokat egységes blokknak is tekinthetjük, nem tudják magukat háború esetén teljesen önállóan ellátni. A jelenlegi háborúban is ugyanazt a kereskedelmi politikát fogjuk követni, amely a semlegeségen alapszik és amely szerint magunk kívánjuk megválasztani azokat az országokat, amelyekkel kereskedelmi kapcsolatokat kívánunk

Józseffalvára...!

A bukovinai kis falu sorsa ma is, amikor már lassan-lassan feledni kezd a sorscsapástól sejtett csángó-magyarok, éppen úgy érdekli az együttérző szíveket mint akkor, amikor az elemi csapás oly mérhatalommal zúdult rá a szerencsétlenekre. A sok együttérző szív, az önkéntes adomány teremt meg a régi otthonát a Bukovinába szakadt magyarok részére és azok a szívek adták vissza az élni akarást a sok dolgos, igaz magyar ember számára. A mai napon H. P. Szent Antal nevében 80 lelt luttatót el kiadótáborokhoz továbbítás végett és a régebbi gyűjtésünkkel az az összeg, amit a Józseffalvaiak részére gyűjtöttünk, 32.310 leire nőtt.

— ZÜRICH TÖZSZEZARLAT: Páris 10.02 és fél, London 17.70, Newyork 443.25, Brüsszel 75.25, Mánó 22.40, Amszterdam 235.50, Berlin 174.50.

— Habsburg Augusta főhercegnő beteg. Budapestről jelentik: Augusztia főhercegnő néhány nap óta ágyban fekvő beteg. Az orvosok több heti pihenőt írtak elő.

— Raul Bossy volt budapesti követ bucsukihallgatása Horthy Miklós magyar kormányzónál. Budapestről jelentik: Horthy Miklós magyar kormányzó kedden délután kihallgatáson fogadta Raul Bossy, volt budapesti román követet, abból az alkalomból, hogy római nagykövetté nevezték ki.

— Daladier kihallgatáson fogadta a párisi apostoli nunciust. Párisból jelentik: Daladier miniszterelnök Valery párisi apostoli nunciust ma kihallgatáson fogadta

— FELOSZLATIÁK A FRANCIA KOMMUNISTA PÁRTOT. Párisból jelentik: A francia fővárosból érkezett rövid jelentés érdekes belpolitikai eseményről számol be. A közlemény szerint a francia államtanács elhatározta a kommunista párt feloszlását. Újabb párisi jelentés szerint a francia fővárosban kedden államtanácsot tartottak. Daladier miniszterelnök részletesen ismertette a katonai és az általános helyzetet. Először a palotában megtartott államtanács után a kormányelnök több fontos rendelettervezést terjesztett aláírás céljából Lebrun köztársasági elnök elé.

Férfi — egyedül

Bucurestihől jelentik: A mindennapi élet dolgai közül sok érdekességet vetnek felszínre a mai rendkívüli idők. Így többek között életbe lépett egy olyan intézkedés, melynek alapján egyszerű meghatalmazás révén is lehet szabályszerű házasságot kötni. Eszerint például ha a katonai szolgálatra bevonult férfi nőül veszi magát, abban az esetben is megkötheti a házasságot, ha ő nincs is jelen a polgári esketésnél. Az új intézkedés szerint elegendő annyit is, ha a menasszony megjelenik az anyakönyvvezető előtt és felmutatja a véglegénye által a közjegyző előtt adott felhatalmazást.

— A LÉGVÉDELMI ELŐADÁSOK SORRENDJE. A légvédelmi előadások további sorrendje a következő: Szeptember 27-én V. kerület reggel 7 órától A—H. B-től I—P. 9-től R—W. Délután VI. kerület: 3-tól A—H. 4-től I—P. 5-től R—W. Szeptember 28-án VII. kerület reggel 7-től A—H. 8-tól I—P. 9-től R—W. Ezzel a légvédelmi kiképzés előadásainak második sorozata, egyben pedig a szeptemberi sorozat bejárul. A további sorrendet annak meghatározása után közöljük.

— Lengyelországból menekült gépkocsi szerencsétlensége Brassó közelében. Brassóból jelentik: A ghimbav-brassói országúton súlyos kimenetelű gépkocsiszerencsétlenség történt. A B. 10207 számú gépkocsi, amelyben Tohaneanu asszony ült. Ghimbav község bejáratánál szembekerült egy lengyel gépkocsival, amely Magyarországra igyekezett. A sikos uton a lengyel gépkocsi nem tudott fékezni és beleszaladt abba az autóba, amelyben Tohaneanu asszony ült. Mindkét gépkocsi súlyosan megrongálódott. Tohaneanu asszony súlyos sérüléseket szenvedett.

— Adomány. A munkanélküli, nyomorgó vasutas-család részére Perlaky Kálmán lapunk kiadóhivatala tőn 100.— lelt adományozott.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
FÖLDES Gyógyszertár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI Gyógyszertár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI Gyógyszertár, Piața Avram Iancu

Ahol most a világtörténelem legizgalmasabb tárgyalásai folynak

SPIRIDONOWKA 17., a moszkvai Quai d'Orsay

Basseches, a Times volt moszkvai tudósítójának érdekes leleplezése a szovjet külügyminisztériumban folyó életéről, Litvinov volt külügyi népbiztos sikereiről és bukásáról s más szovjet-érdekességekről

Páris. Alig van európai olvasó, aki ne tudná, mit jelent a világ sorsának alakulásában a Quai d'Orsay, mit a Wilhelmstrasse, mit a Downing Street. A nagyhatalmak külügyminisztériumainak címét meg kellett tanulnunk napjaink rohanó történelméből. Kevesen ismerik azonban az ezer tíz országának, a szovjetnek külügyi hivatalát, kevesen tudják, mit jelent a világ számára a Spiridonowka 17., Moszkva egyik csöndes uccájának ez a hatalmas és a háborúelőtti orosz élet emlékeit viselő palotája, ahol most Molotov, Litvinov elegáns utóda irányítja a szovjetek külpolitikáját.

A moszkvai nábob palotája

A palotát valamikor Moszkva egyik leggazdagabb embere: Rjabusinszky, a külföldi orosz nábob építtette. A hatalmas palotában a nagyszámu személyzetet kívül csak három ember lakott: a Rjabusinszky-házaspár és egyetlen fiuk. Ez az épület most az orosz külügyi népbiztosság reprezentációs palotája. A palota mögött húzódó hatalmas parkban tenispályák vannak, ezeket azonban

főleg külföldiek használják, a Moszkvában élő diplomaták családtagjai és vendégei.

Maga a külügyi népbiztos a felső emeleten lakik, néhány szerény szobából álló lakásban, amelyet hasonlóan a többi szovjetpolgárokhoz, négyzetméter szerint kell fizetnie. Az egész hatalmas épület egyébként összes szolgálival, hivatalnokaival, szakácsaival egyszerű államhivatal. A háznak saját tisztviselői kara és személyzet van, a szakácsokat és lakókat azonban az ünneplés alkalmára a nagy moszkvai szállókból kérik kölcsön és esetlegre esetre adnak nekik fizetést. Itt szokta rendezni a külügyi népbiztos a szovjet elég ritka előkelő külföldi vendégei részére a fogadásokat, eszébejőket. Egy ilyen szovjet ünneplés elég merev és hangulatlan összejövetel. A külügyi népbiztos felesége kíséretében megjelenik a földszinti nagyterembe vezető lépcső felső fokán, amikor a vendégek már összegyűltek a terem közepéig megy, ott kezdődnek a szertartásos bemutatkozások és üdvözlések. A hallban elől áll a kabinetfőnök segédje, maga a kabinetfőnök pedig az ajtóban fogadja a vendégeket.

Litvinov debüje a spiridonowkai palotában

Maga a palota kuriózus benyomást kelt a látogatóban. Valamennyi butoron, vázák, képeken, szobrocskákon ott fityeg egy sárgaréz-tábla: a leltári számmal — akárcsak a muzeumokban. Litvinov, aki a szovjet külügyminiszterei közül a leghosszabb ideig volt a spiridonowkai palota lakója, kiharcolta a kormánytól, hogy a diplomáciai kapcsolatok „melegebbé és közvetlenebbé” tétele érdekében úgynevezett külügyminiszteri magánlakást is engedélyezzenek. Erre a célra azután egy tulzott pompával berendezett villát vettek igénybe Moszkva közelében. Ide hívta Litvinov azokat a diplomatákat, akiket különösképpen akart kiemelni, „szigorúan magánjellegű” beszélgetésre. Persze, a külügyminiszter maga is inkább csak vendég volt, mint házigazda — hiszen a magánlakást is állami ellenőrzés alatt tartották s ott is leltározva volt minden egyes butordarab. S ott is csak néhány szobát vehettek igénybe a maga és családja részére, ha történetesen ott akart időzni.

Rendkívül érdekesen írja le Nikolaus Basseches, most megjelent könyvében Litvinov első felépését a Spiridonowkai palotában. Évekkel ezelőtt történt, akkor már hosszú idő óta türelmetlenül várt, Litvinov elődjének, Csicserinnek leköszönését, hiszen Csicserin évek óta már csak névleg vezetette a szovjet külügyet s a tényleges külügyi hatalom Litvinov volt. Valószínűleg még ő maga sem tudta, akkor a sztalin éra legelején, hogy milyen nehéz hivatal szakadt a nyakába, akkor még sugárzott az arca a meglepettségtől. A nagy teremben hatalmas kerek asztal körül külföldi újságírók ülték körül a minisztert, aki lelkesen magyarázott nekik. Azoknak a külföldi újságíróknak legnagyobb részét, akik akkor ott voltak, maga Litvinov utasította ki az évek folyamán Oroszországból. Ez is volt ugyszólván az utolsó intőbebb találkozása a világsajtónak Litvinovval — legalább is Moszkvában. Genfben igyekezett megnyerni a világsajtó rokonszenvét és ahol csak lehetett, barátkozott az újságírókkal.

Litvinovék bukása

Litvinov felesége, aki éveken át háziasszonyi tisztet töltötte be a spiridonowkai palotában, angol nő. A szovjetállamban nyelvánrói hivatala van s egyebek között a moszkvai diplomata-akadémia angol nyelvű előadásokat tartott. Nagyon nehezen tudott alkalmazkodni a szovjetviszonyokhoz, a diplomaták körében ismerték arról az oldaláról, hogy elég szabadon mondja meg véleményét s ez sokat árgott férjének, de sokat használt számuk külföldi diplomatáinak. Litvinovné társaságához tartoznak azok az írók és újságírók, akiknek legnagyobb részét a terrorpörök idején elítélték. Radek is Litvinovné baráti köréhez tartozott. Egy nap azután Litvinovné eltűnt Moszkvából. Újságíró-körökben azt suttogták, hogy száműzték Szibériába. Azután kiderült, hogy a swerdlowski egyetemen tart angolnyelvű előadásokat. Sőt, amikor Munters, a lelt külügyminiszter Moszkvába érkezett s a szovjet nagyszabású ünnepek keretében akarta fogadni, Litvinovné repülőgépen hozták Moszkvába, hogy a spiridonowkai palotá-

ban a háziasszonyi tisztet betöltse. Alltől fogva Sztalin rendkívül barátságosan el is beszélgetett vele s akkoriban azt a hírt terjesztették az újságírók között, hogy családi viszály miatt költözött el az asszony Moszkvából s hogy Sztalin kibékítette a házasságot. Ennek ellenére visszakérték Litvinovné Swerdlowskba s a diplomáciai fogadások meghívóiról ettől fogva hiányzott az oblogát „et Madame Litvinova...” s aztán egészen megváltozott a meghívó szövege: maga Litvinov is el, távozott a spiridonowkai palotából.

LAPZARTA:

Berlinből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter a szovjet-kormány meghívására szeptember 27-én repülőgépen Moszkvába utazik. A német külügyminiszter utjának célja, hogy megbeszélje a szovjetkormány felelős ténylezőivel a lengyelországi hadiállás befejezése utáni politikai kérdések további megoldását. Ribbentrop moszkvai utazásáról szóló közleményt egyébként kedden éjszaka a moszkvai hivatalos távirati iroda is közölte.

Berlinből jelentik: A német hivatalos jelentés tartalmazta azt a francia hadiellenőrt, amely arról adott hírt, hogy a francia repülőgépek sikeres támadást hajtottak végre a friedrichshafeni Zeppelin-tiltek ellen. A német közlemény leszögezi, hogy lehetséges ugyan az a tény, hogy francia gépek nagy magasságon átröpültek Friedrichshafen felett, azonban egyetlen bombát sem dobáltak le.

Londonból jelentik: Churchill, az admirálisok első lordja hivatalosan közölte az angol alsóház ülésén, hogy az angol kereskedelmi hajók túlvonás részét felfegyverzik, hogy azok megvédhessék magukat az ellenséges repülőgépek és tengeralattjárók támadásai ellen. A kereskedelmi hajók felfegyverzése már megkezdődött és gyors ütemben folytatódik.

Brüsszelből jelentik: A Belgiumba érkezett varsói jelentés szerint a lengyel csapatok tovább védik Varsót és az erődöket. Ugyancsak heves jelentés számol be arról, hogy Hela szigetét is erőteljesen védelmezi az a hatszáz lengyel katona, aki elbarrikádozta magát az erődítményekben. A több hét óta tartó német ostrom sem tudta megtörni Hela sziget védőinek ellenállását és a harc ezen a szakaszon teljes erővel dúl.

Londonból jelentik: Az angol repülőerők hétfőről kedde virradó hajnalban újabb sikeres felderítést utat végeztek a nyugati és északnyugati hadszínteren.

Bernből jelentik: A svájci kormány közli, hogy a Svájc területén folyamatban levő erődítési munkálatok nem állnak szünetben a jelenlegi háborúval. Az erődítési munkálatokat régebben kezdték meg és azok jelenlegi építése is a már régebben megállapított program szerint folyik.

SPORT KÖZLÖNY

A Gloria CFR ellen játszik az AMTE a nemzeti bajnokság negyedik fordulóján

Juventus—Venus a „forduló mérkőzése”

A Nemzeti Bajnokságban ezen a héten már a negyedik forduló kerül lebonyolításra és a műsort más helyen közöljük. Alább csak az egyes összecsapások lehetőségeit boncolgatjuk.

AZ ARADI piros-fehérek vasárnap Galatiba randulnak, ahol a Gloria CFR-el mérik össze erejüket. A Gloria CFR csapata hétről-hétre javul és rendkívül nehéz ellenfél lesz az AMTE-nak, amely nem tud formába jönni. Remélhető azonban, hogy a balsiker-sorozat végre megszakad és az aradi munkáscsapat megszerzi első bajnoki pontjait.

BUCURESTIBEN két mérkőzést bonyolítanak le és a legnagyobb érdeklődés a Juventus—Venus meccset előzi meg. A Juventus mindig tudott a bajnokságot ellen játszani, a Venus azonban a vasárnapi veresége után összeszedi magát és igyek

szik javítani. A másik mérkőzésen a Ripensia vendégszerepel és alighanem meg is szerzi a pontokat az Unirea Tricolortól.

NAGYBANYÁN szintén igen érdekes mérkőzés kerül lejátszásra: a Rapid játszik a veretlen Carpati ellen, amelyet otthonában aligha győz le a kupanyertes.

KOLOZSVARON a Victoria és a CAMT csapnak össze és itt nagyon érdekes, nyílt küzdelem várható a két jóképességű csapat között. Az eredmény valószínűleg közel jár majd döntetlenhez.

RESICÁN az UDR a Sp. Studentesc együttesét látja vendégül és a jó formában levő resicai csapat győzelme nem lehet vitás, a bucuresti diákcsoport legfeljebb megnehezítheti azt.

1. Svédország 41.4 mp. 2. Norvégia 41.6 mp. 4x400 m.: 1. Svédország 3 perc 18.4 mp. 2. Norvégia 3 perc 21.2 másodperc.

Súlyos balesetet szenvedett Jekelfalussy magyar olimpiai kardbajnok

Budapest. Szombaton délelőtt súlyos balesetet szenvedett Vitéz Jekelfalussy György, magyar olimpiai kardbajnok, aki, — mint ismeretes — századosi rangban szolgál a hadseregben. Századával Főth közlegények közötti gyakorlaton, közben lova megbokrosodott, a világbajnok földre zuhant és bár nagy fájdalmat érzett, ismét lovára ült és délig a gyakorlómezőn maradt. Dében azonban állapota hirtelen rosszabbra fordult, úgy, hogy eszméletlenül került el. Rendkívül súlyos állapotban autó kórházba szállították be Jekelfalussyt a budapesti katonai kórházba, ahol megállapították, hogy súlyos agyrázkódást és belső sérüléseket szenvedett. Állapota az első jelentések szerint komoly aggodalomra ad okot.

O Brailában is győzött a Ripensia. A Ripensia csapata, amely vasárnap Galatiban győzött, hétfőn Brailán vendégszerepelt és 2:0 (0:0) arányban győzte le az FC Braiila egvüttesét. A Ripensia minikét gólját Marksteiner szerezte.

O Befejeződik a nemzeti tenisz-bajnokság. A nemzeti tenisz-bajnoki versenven a női egyes döntőjébe Bereczky-Berescu Magda és Wertheim asszony kerültek a férfi egyes elődöntőjébe Tanasescu Erőssel, Schmidt pedig Badinnal került szembe, a férfi páros verseny esélyese pedig a Tanasescu-Schmidt kettős.

TEKESPORT

A FORTUNA AVATÓ TEKEVERSENYE. Az ujonnan affiliált Fortuna tekeszakosztálya szept. 30-án, szombaton este és okt. 1-én egész napot kitöltően, rendezi meg avató tekeversenyét. A verseny programján férfi és hölgy egyéni versenyek számokon kívül csapatversenyek szerepelnek, melyen az aradi összes egyesületek részt vesznek.

A verseny sikerét biztosítja az a körülmény, hogy az agglis egyesület gazdag és értékes díjakkal jutalmazza a győzteseket és helyezetteket, így a csapatversenyekben a három első, a férfi egyéni versenyben a hat első és a hölgy egyéni versenyben a három első részeseül pompás díjazásban.

A verseny időbeosztását legközelebb ismertetjük.

AZ AAC—PRIETENI B. csapatainak elmaradt szövetségi díjmérkőzése szept. 28-án, csütörtökön este 8.30 órakor az AAC versenypályáján kerül lejátszásra.

A METALURISTUL TEKESZAKOSZTÁLYI ÜLÉSE vasárnap, okt. 1-én d. e. 10 órakor lesz a klubhelyiségben (Farkasverem). Az egyesület kéri a szakosztály tagjait, teljes számu megjelenésre.

A szövetségi díj állása:

1. AAC	4 4 — —	775 633 8
2. Prieteni	5 3 — —	2 769 730 6
3. Tricolor	5 2 — —	3 766 877 4

4. Metalurgist	5 1 — —	4 684 754 2
5. Infrațirea	3 1 — —	2 477 477 2

O BUDAPESTI ATLÉTIKAI EREDMÉNYEK: A magyar—német válogatott labdarúgómérkőzés felidéjében a legjobb hat magyar hosszútávú mérte össze erejét a németek egyik legjobb futójával Eitelrel, aki azonban csak negyedik tudott lenni. 5000 m. síkfutás: 1. Szabó Miklós 14 p. 54.2 mp., 2. Csaplár 14 p. 55.2 mp., 3. Németh 14 p. 55.4 mp., 4. Eitel német 14 p. 55.6 mp., 5. Szilágyi, 6. Kelen, 7. Eper. Az erős szél befolyásolta az eredményt.

O Nagyszerű uszóeredmények Amerikában. A szombati uszóversenyen a sokáig nem versenyzett Kiefer az 50 m-es hátúszásban 29.9 mp.-el új amerikai rekordot állított fel. A 220 m. gyorsúszásban a japán Makamo 2 p. 13.6 mp., a 400 m. gyorsúszásban pedig 4 p. 50.6 mp.-es kitűnő idővel győzött.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, SZEPTEMBER 27.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés. 12.03: Costica Tandin zenekara.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Costica Tandin folytatja műsorát. 13.40: Lemezek. 14: Színházi közlemények. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszzerű közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Szimfonikus költemények, hanglemezekről.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: A mi vadászatunk. N. Saplescu előadása. 20.15: Petre Munteanu Nello Manzati románcait énekl. 20.40: Rádiózenekar. Felicia Volanescu-Ionescu énekszámaival. 22: Hírek, sportközlemények. 22.25: Táncközpont. 22.35: Rodica Soutzo zongorázik. 23: Hírek. 23.15: Ionel Giurgea zenekara. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Lakatos Misi és Tóni cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.45: Diákféltóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Házassodik a családom. Kinizsi Sándor csevegése. 18.40: Beszélgetés zenekarral. 20.15: Hírek. 20.25: Takács Jenő zongorázik. 21.45: Franco tábornok. Császár B. Richard: Egy hős élete — szimfonikus költemény, lemezekről. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Bura Sándor cigányzenekara.

Budapest II. 20.30: Olasz nyelvoktatás. 21: Hírek. 20.20: Tasnádi László dr. magyar nótákat zongorázik. 22.40: Hírek. 23: Strauss előadása. 22.15: Spanyol művek hanglemezekről. 22.40: Táncközpont.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 28.

Radio-Romania. 12: Időjárás, vizállásjelentés. 13.03: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Rádiózenekar. 14: Színházi közlemények. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszzerű közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszzerű kulturális közlemények. 19.17: Francia énekesek lemezei.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: G. Oprescu tanár előadása a nemzetközi szezon nagy plasztikai kiállításáról. 20.15: Gheorghe Stefanescu énekel. 20.35: Szimfonikus hangverseny lemezekről. 22: Hírek, sportközlemények. 22.25: Táncközpont. 23: Hírek. 23.15: Lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, közlemények, étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Ilmiczy László szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Molles Béla zenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Háztartási tanácsadó. Aszlányi Mária előadása. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Vitéz Szende Ferenc, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel. 19.10: Balázs Kálmán orgányzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Szólészeti időszzerű tanácsadó. 20.40: Hunvad vára. Hangjáték öt részben. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.05: A rádió szalonzenekara.

Budapest II. 19.45: Angol nyelvoktatás. 20.25: Hanglemezek. 21: Hírek, ügétőversenyeredmények. 21.20: Kasits Ilona énekel zongorakísérettel. 21.45: Hanglemezek. 22.45: Időjárásjelentés.

HETI MŰSOR:

Vasárnap tovább folytatódnak a küzdelmek a nemzeti bajnokságban, B) ligában és a kerületi bajnokságban. A részletes vasárnapi műsort alább adjuk:

NEMZETI BAJNOKSÁG:

Gloria CFR—AMTE, Juventus—Venus, Unirea Tricolor—Ripensia, Victoria—CAMT, UDR—Sp. Studentesc, Carpati—Rapid.

B) LIGA II. CSOPORT:

Gloria—CFR Simeria, Vulturii—Flecrica, Kinizsi—Jiul, Minerul—Sparta, CFR T.—Severin—Mica.

KERÜLETI I. OSZTÁLY:

AAC—Transilvania, Egyetértés—Unirea, Olimpia—ATE, Gaiana—Titanus, Crisana—Banatul.

KERÜLETI II. OSZTÁLY:

Fortuna—Hakoah (?).

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG:

AMTE—Gloria, Astra—Hakoah, Egyetértés—Transilvania, Crisana—Fortuna, Tricolor—Unirea, AAC—Olimpia, ATE—Titanus.

Ünnep a „törpék” között

Megható kis ünnepség zajlott le vasárnap délután az AAC sporttelepén amidőn Palágyi Jenő dr., az AAC elnöke és Holló István sportigazgató kiosztották az AAC törpék között a bajnoki érmeket. Palágyi Jenő dr. először Beraczka Pálnak, az AAC legrégebbi törpe-játékosának nyújtott át egy szépívű emléklapoktet abból az alkalomból, hogy öt éve játszik az AAC törpecsapatában és ezévből századik (!) mérkőzését játszotta. Ezután a törpe-játékosok figyelmére a dusan terített asztal felé terelődött, ahol Palágyi dr. né, elnök vendégelte meg a törpe-bajnokságot nyert csapat 20 tagját. Az uzonna után következett az ünnepség legmeghatóbb jelenete: Mikló Antal, a legkisebb törpe-játékos gyönyörű sárga-fehér rózsákból álló csokrot nyújtott át Palágyi dr.-nek és keresetlen szavakkal köszönte meg azt a szeretet, amellyel az atléták egyesülete a törpe-futballistákat felkarolta.

Uj rudugró Európa-rekord a svéd—norvég atlétikai viadalon

Osló. Szombaton és vasárnap rendezték meg a Svédország—Norvégia atlétikai viadalt, melyet a svédek 118:85 pontarányban nyertek meg. A versenyen nagyszerű eredmények születtek meg, közülük a rudugrásban 427 cm-el új Európa-rekord is. Részletes eredmények:

100 m.: Tranberg norvég 10.5 mp. 2. Andersen norvég 10.7 mp. 200 m.: 1. Tranberg norvég 21.7 mp. 400 m.: Fornell svéd 49.1 mp. 2. Danieson svéd 49.5 mp. 1500 m.: 1. Andersson svéd 3 perc 54 mp. 2. Jansson svéd 3 perc 55.4 mp. 5000 m.: 1. Hellstroen svéd 14 perc 47.8 mp. 2. Nilsson svéd 14 perc 48.4 mp. 10.000 m.: 1. Tillmann svéd 30 perc 37.6 mp. Svéd rekord, 110 méteres gát: 1. H. Lidman svéd 14.4 mp. 400 méteres gát: 1. Hohlwang norvég 55.3 mp. Súlylökés: 1. Thorensen norvég 15 méter 54 cm., norvég rekord. Diszkoszvetés: 1. Soerlie norvég 50 méter 63 centiméter. 2. Bergh svéd 48 méter 81 cm. Gerelydobás: 1. Afferwall svéd 67 méter 07 cm. Kalapácsvetés: 1. Warngard 49 méter 47 cm. Magasugrás: 1. Persson svéd 197 cm. 2. Oedmark svéd 190 cm. Távolugrás: 1. Stenquist svéd 736 cm. Hármásugrás: 1. Hareslung norvég 15 méter 04 cm. Rudugrás: 1. Kaas norvég 427 cm. Európarekord. 4x100 m.:

Legújabb jelentéseink:

CHAMBERLAIN:

„Az egész világ megindultan szemléli Varsó védőinek hősiességét“

Az angol kormányelnök beszámolója az alsóházban és megemlékezése Calinescu Armand meggyilkolásáról

Az angol kormány álláspontja a gazdasági háború ügyében

London. (Rador.) Az angol alsóház ülése kedden azzal kezdődött, hogy a szakminiszterek a képviselők több kérdésére adtak választ. Így Hoare Belisha hadügyminiszter közölte, hogy az angol kormányban nincs szándékában egyetlen katonát sem harcba küldeni, aki nem töltötte be a 19.ik életévét, ugyszintén tengeritől egyetlen katonát sem hívható fegyverbe, mielőtt a 20.ik életévét be tölthette.

Stanley kereskedelemügyi miniszter bejelentette, hogy

Anglia a körülményekhez képest fenn kívánja tartani kereskedelmi kapcsolatait a balti államokkal és Finnországgal

és ilyen irányban máris megfelelő intézkedések történtek. Sir John Simon pénzügyminiszter kijelentette, hogy mindazok, akik bizonyos idegen valutákat, úgy mint amerikai, kanadai, francia, svájci, belga, holland, svéd, norvég és argentin valutát visszatartottak, kötelesek azt a kincstárnak beszolgáltatni.

Ezután emelkedett szóásra Chamberlain kormányelnök, hogy elmondja heti beszámolóját, amelynek során a következő kijelentéseket tette:

— Először is a kamara elé kell terjesztenem a legfőbb haditanács második ülését, amikoris szeptember 22.én Angliában, részvett a tanácskozásán, Daladier, Daurry, Gamelin tábornok és Darlan tengernagy francia részről, Halifax lord, Cheffield lord és magam, angol részről. A haditanács kétszer ülésezett és szerencsémnek tartom, hogy közölhetem a házzal:

Teljes egyetértés uralkodott a résztvevők között a követendő politikát illetően és a tekintetben, hogy miként nézzünk szembe az eseményekkel, amelyek legutóbbi ülésünk óta adódtak, valamint a szövetségesek terveinek keresztülvitelét illetően.

Hasonlóképpen teljes az egyetértés a követendő eljárás szempontjából, hogy megvalósítsuk az együttműködést és a megállapítások keresztülvitelét, ami a hadianyag szállításokat illeti. Szeptember 20.iki beszédem óta egyre nyilvánvalóbbá válik a szovjetkormány lengyelországi közbelépésének hatása.

A szovjet csapatok gyors ütemben nyomultak előre, szeptember 23.án pedig közös szovjet-német nyilatkozat jelent meg a demarkációs vonal megállapításáról, a két hadsereg között. Ez a vonal egész Varsó külvárosáig hozza előre a szovjetcsapatokat és a szovjet ellenőrzése alá helyezi Galícia legnagyobb részét, valamint a lengyel kőolaj vidéket.

A vörös hadsereg legutóbbi közleménye nem mutat rá arra, vajjon a szovjet csapatok elfoglal-

ták-e már teljes egészében az átengedett területeket és amelyek több mint a felét teszik ki a lengyel köztársaságnak. Ilyen körülmények között

a minden oldalról megtámadott lengyel haderő nem tudta megtartani állásait, ám a lengyel nép mégsem mondott le a harcról és az egész világot mélyen megindította Varsó védőinek ragyogó hősiessége, valamint a Hela félszigeten kifejtett ellenállás, ahol a német erők ellen harcolnak és a szüntelen bombázás ellenére, védekeznek.

Szeptember 20.iki beszédemben röviden rábúrtattam arra, hogy mi a román kormány helyzete bizonyos lengyel csapatoknak román területre való menekülése és a polgári menekültek befogadása után.

Öfelsege kormánya rokonszenvvel kíséri a román kormány által kifejtett erőfeszítéseket, hogy megoldja ezeket a kérdéseket és eközben értesültünk, Armand Calinescu kormányelnöknek szeptember 21.én történt alattomos meggyilkolásáról. Nagybritania bucurestii meghatalmazott minisztere azonnal utasítást kapott, hogy a román kormány előtt fejezze ki felháborodását és a brit nép együttérzését.

Ugyancsak utasítást kapott a meghatalmazott miniszter a nagy veszteség feletti részvét kifejezésére.

— A nyugati fronton — folytatta a miniszterelnök —

a francia csapatok folytatják előrenyomulásukat egyes községekben és sikeresen állottak ellen a német részről megnyilvánuló és erősödő visszahatásnak, úgy hogy érintetlenül megtartották a meghódított területeket.

A levegőben felderítő és járőr szolgálat képezi a tevékenységet és ez a tevékenység szorosan együtt működik a hadi hajóhaddal. Számos támadást intéztünk a tengeralattjárók ellen, a repülőgépek tevékeny részt vettek elűzésükben, miután állandóan a levegőben keringenek.

Végül a kormányelnök a koronabirtokok kormányai által fogantatosított intézkedésekről beszélt.

A következőkben Chamberlain a polgári védelem kérdéséről tájékoztatta az alsóházat. Ezután a hadigazdálkodási minisztérium szerepéről nyilatkozott. Ez a minisztérium most majdnem ugyanazt a szerepet játsza, mint a blokád minisztérium a világháború idején. Ennek

a minisztériumnak főcélja, hogy a német gazdasági eszközöket olyan mérvben homlassza fel, hogy Németország számára lehetetlenné váljék a háború folytatása.

Hogy Anglia meg tudja akadályozni a hadiipar

fizéséhez életbevágóan fontos nyersanyagok Németországba való bevitelét, fontos, mert ez ténylegesen meghánitana Németország képességét a háború folytatásához.

De azért nem szabad nagyon elbizakodni — folytatta az angol kormányelnök. — Németország igen jelentékeny nyersanyag tartalékokkal rendelkezik és

nem szabad azt várni, hogy a hadigazdálkodási minisztérium gyors eredményeket érjen el.

A tengerek feletti uralmunknak köszönhető, hogy sok helyen megszakadt Németország és utánpótlási forrásai között az összeköttetés.

A háború első két hetéről szóló statisztikai adatok szerint körülbelül 256 ezer tonna német szenet és dióárut foglaltunk le. 62.000 tonna kőolaj terméket, 65.000 tonna vasércet és 37 tonna mangán ércet.

A németek azt mondják, hogy a dugáru ellenőrzésünk nem lesz semmiféle kihatással Németország gazdasági életére, s azt is állították a németek, hogy ezzel csak a semleges államok kereskedelmi forgalmát tesszük lehetetlenné. Nem tudni, hogy mindez mennyiben tér el az igazságtól.

Jelenleg Anglia barátságos megbeszéléseket folytat a semleges államokkal s ezek a megbeszélések rendszeresíteni fogják a dugáru ellenőrzést.

Biztos vagyok abban, hogy a semleges közvélemény összehasonlítást tesz a mi világosan kifejtett politikánk és a másik oldal eljárása között, amely a legutóbbi napokban is három semleges hajónak megtorpedezésében nyilvánult meg.

Válaszolt ezután a miniszterelnök a német kormány vádjára, hogy angol blokád törvénytelen és embertelen. A németeknek nem lenne jogjuk e váddal illetni Angliát, mert a német buvárhajók a tengeralattjáró háború szabályaival ellentétben támadnak meg minden Angliába igyekvő hajót.

— Senki előtt nem kétséges, hogy a modern háborúban a győzelem legfelsőbb fokban a népek kitartásától függ. Országunkban egyetlen egy ember a legcsekélyebb kételkedéssel sem viseltetik a mi kitartásunk felől. Az angol nép sohasem volt olyan egységes és olyan határozott magatartásu, mint ma.

Az angol népnek szilárd az elhatározása, hogy egyszersmindenkorra megszabadul az örökös támadó jellegű fenyegetésektől.

Anglia s Franciaország azért üzentek hadat, hogy megszabadítsák a világot a veszedelmektől. Népeink ma szilárdan el vannak tökévelve, hogy ezt a célt el fogják érni.

Armand Calinescu özvegyének és fiának köszönetnyilvánítása

Bucurestiből jelentik: A megdöbbentő körülmények között elhunyt Calinescu Armand özvegye, valamint fia, a bucuresti-i rádió utján leközölték ki köszönetüket mindazoknak, akik az alattomos gyilkosság áldozatául esett család fő elvesztése fölötti fájdalomukban osztoztak, részvételüket tolmácsolták, a temetésen megjelentek és a koporsóra virágot, vagy koszorút küldtek.

A japán kormányelnök hatáskörének újabb kiszélesítése

Tokióból jelentik: A kormány ülésén a mozgósítási törvénnyel kapcsolatban a miniszterelnök hatáskörét jelentősen kiszélesítették.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

OKTATÁS
Idén érettségizett liceumistát korrepetálásra olcsón vállalom. Cim a kiadóban. 4349

ALKALMAZÁST KERES
Jobb családból való zsidóleány elmenne kimondott zsidó családba bármilyen munkára. Cimeket a kiadóba kérek. 4359

Autorizált könyvelő, hadmentes. román, német, magyar levelező, óráknyvelést, állandó foglalkozást vállal. Cim a kiadóban. 4342

ALKALMAZÁST NYER
Román, francia kisasszonyt keresek a délutáni órákra. Hotel Central 9. szoba. d u. 3-5-ig. 4320

Szobaleányt keresek azonnalra, vagy elsejére. Bul. Carol 56., I. em., ajtó 4. 4358

Megbízható német kisasszonyt keresek azonnalra hároméves kisleány mellé. Focus fatelep, Piata Stefan cel Mare. 4357

ÜKÁS

Új házbán uccai, egyszobás konyhás, összkomfortos lakás és kétszobás, konyhás, tiszta, száraz lakás kiadó. Strada Nicu Filipescu 35.

ÜZLET

Üzlethelyiség az Eminescu-ucca elején kiadó. Cim a kiadóban. 4356

VÉTEL-ELADÁS

Eladó egy iókarban levő Puch gyármánYu kerékpár 4282

Veszek, eladok és cserélek:
használt keréparokat, varrógépeket, gyermek-kocsit, villanygót és rádió elemet. Vaszont-eladóknaa nagy rabart.
Petró-szulfidok szakszerű javítása!
MOTORICA, Calea Banatului 8. — 4281

KÜLÖNFÉLÉK

Előírás szerint készítek vasajókat légvédelmi pincékhez Szarvas Géza lakatosmester. Str. Ecaterina Teodoroiu 2., Piata Catedralei sarok. 4354

Hirdessen az Aradi Közlönyben